Nagy-Kanizsa. III. évfolyam. 1661 1. szám. 1864. január 1-én.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és művészet köréből.

Megjelen e lap legalább egy iven julius hó 1-töl kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt.; félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr — Minden előfizető a tulajdonos kölcsön könyvtárát az eddigi fenntálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyilttér egy Petit sorért 10 kr. — Hirdetések négy hasábos Petit sorért 1-ör 7 kr., 2-or 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. a bélyegdíjért 30 kr. fizetendő. A beiktatási díj s a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, egy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

a

„Zala-Somogyi Közlöny"-re.

Pár hét még, és lapunk homlokát a harmadik évfolyam diszíti. —

Kevés idő az igaz, de a provinciális lapok időszakában, melyek ma feltűnnek, s nehány havi élettel buborékként enyésznek el, elég arra, hogy életerőről tegyen tanuságot.

Hitünk erős volt, mikép a megyék közönsége nem enged megbukni oly vállalatot, mely szellemi és anyagi érdekeit szolgálja, képviseli. Eddig nem csalatkoztunk; adja ég, hogy e hitünket a jövőre se döntse meg.

Iparkodni fogunk ezután is helyi viszonyaink és érdekeinkért küzdeni, s csak az ezek képviselése mellett fent maradt tért fordítjuk a hazai események hű viszszatükrözésére; feladata levén a vidéki közlönyöknek mindenek felett saját megyéiket képviselni, s tenni tanuságot ezek haladása, küzdelmei, jóléteről, erejéről.

Ha igaz az, hogy valamely életre való irodalmi vállalat fenntartásában a közönség oly mértékben tesz tanubizonyságot érettségéről, hazaszeretetéről, a mily mértékben azt részvétével kíséri, pártfogolja, — az eddigiekből itélve, nincs okunk kétségbe esni a jövőért.

Lapunk eddigi változatos tartalmával fog megjelenni időnként, s elkövetünk mindent, hogy ezután is teljes megelégedéssel fogadja a t. cz. olvaso közönség, melynek részvététől függ, hogy a legközelebbi jövőben hetilappá alakuljon át.

Tudva azt, hogy a két megye produktumainak nagy részt Kanizsa a piacza; s mióta a balatonparti vasutvonal elkészült, még azon vidékek is e jelentékeny kereskedő város felé gravitálnak termékeikkel, melyek azelőtt Veszprémbe szállitották ezeket.

S tudva azt, hogy sokszor az érdemes gazdaközönség oly helyzetben van, mikép költekezés nélkül a legjobb akarattal sem mehet a hely szinére, termékeinek vevőt keresni (mert fájdalom, a jelen viszonyok közt többnyire még mi keressük fel a kereskedőt, s nem ő minket, ha valami eladni valónk van!) e lapok kiadója, ki a helyi körülményekkel ismerős levén, kész szivvel vállalkozik az őt bérmentes levelekben felkereső előfizetőknek — csekély termék-mutatvány beküldése mellett — (legyen az buza, rozs, árpa, kukoricza, repcze, köles, hajdina, zab, bor stb.) ezeknek lelkiismeretes s minden díj nélküli elszerzésére, mely haladéktalanul teljesíttetik, s az illető az eredményről értesíttetik.

Előfizethetni vidéken minden cs. kir. postahivatalnál, N.-Kanizsán e lapok kiadó hivatalában, egész évre 5 frt, félévre 3 frt, negyed évre 1 frt 70 krjával. Hirdetések elfogadtatnak a lap homlokáni feltételek mellett, s gyorsan közöltetnek. A t. cz. előfizetők, a 2000 kötetből álló kölcsönkönyvtárt — fele áron használhatják.

Az előfizetési s hirdetési díjak bérmentes beküldésére kéretnek az illetők.

Kelt N.-Kanizsán, nov. hó 29-én 1863.

A „Zala-Somogyi Közlöny" szerkesztősége.

1864!

Megint egy év!

Isten tudja, örömet vagy bút hoz-e reánk?

Az elsőt ugyan szivesen látnók valahára annyi küzdés, szenvedés után; s ha az utolsó jő, ha csak folytatása lesz a multnak, az az: bú és csapások nehezülnek ismét vállainkra, — ez is készen talál; megedzve, erőben!

Főbb erénye volt mindig e népnek a türelem, s önereje vigasztalás arra: mikép megáll a boldogabb jövőnek, mely legfeljebb késik, de el marad népeknél, melyeknél a törvény, igazság, erény és a hazaszeretet mindjárt az Isten imádása után következik...

Nem vagyunk jósok, hogy a jövő fátylát fellebbenthessük, de annyit tudunk, hogy ha megalkudunk a körülményekkel; ha meg nem hasonlunk önmagunkkal; a kor szavának, intéseinek hódolunk; s habár akadályokkal küzdve, de szabad lélekkel álljuk a versenyt és izzadást a munka terén, — áldása el nem maradhat rólunk.

A mely nép erénynek tekinti a munkát, s tél üdvösségnek az erényt, — az éveknek sem villáma, sem csapása — megrendítő!!

Munkára tehát nagyja, kicsinye a népnek! van egy kincs, mivel semmi fel nem ér: a homlok verejtéke...

Isten legyen velünk az uj évben.

ROBOZ.

Gőzmalmot Kaposvárnak.

Szebb eszmével alig kezdhetnök meg az uj évet, mint melynek kivitele közszükséget pótol; melyért évek óta sóvárog annyi ember.

Értjük a Kaposvárott építendő gőzmalmot.

Ritkán áldott meg Isten vidéket több kellékkel — a gőzmalmot illetőleg — mint Kaposvárt.

S még is — a saját érdekében — hasznosítható eszmék kivitelén oly kevéssé töri fejét, gondolkodik, áldozik, — szinte rosszul esik tudata az embernek.

Az egymást érő száraz nyarakon, midőn nem hogy a malomfejekben, de a kutakban (emlékezzünk a mult évre) sincs viz, — van elég lamentatio:

Az én eleségem két hónapja nyugszik a malomban.

Az én zsákomat meg kirágták a patkányok, még sincs liszt!

Én korpát, darát kaptam jó liszt helyett.

Megtöltött zsákomat félig hozták haza a malomból.

Péternek el kellett menni a Drávára.

Pálnak a Sió- vagy Veszprém-melléki malmokra. A liszt ér 30 ftot, s az egy heti időmulasztásban ugyan annyi kár van. Épen akkor esvén e kényszerű vándorlás, mikor legnagyobb dolog idő van, stb. stb.

Ki tudná előszámitani a sok panaszt, jajt, mérget, kárt, boszuságot? S ha egy hetes eső jön, feledve minden, mig a szárazság ujra be nem köszönt!

Saját tetteink elárulják: mennyire nem gondolunk sokszor önérdekeinkkel sem!

Részint finom, részint konyérnek való liszttel, ily őrlési szűk időben, eddig nagyobb részt a sz. mártoni, és hársági gőzmalmok láttak el bennünket.

Volt-e benne, köszönet?

Nagyon kevés!

Midőn a mi kotyogó malmaink nem őrölhettek, a nagy szárazságokban, — rendesen ily betegségben sinlett a sz. mártoni gőzmalom is, mert az europai hirre vergődött hires vizkutató által renováltatott kut- és források sem győzték a gépet elegendő vizzel; s ha eleségedet elvitted májusban, megkaptad hat hét mulva! Nem sok idő az igaz hat hét egy században; de nagyon sok, midőn minden nap enni kell!...

Kisebb-nagyobb mértékben hasonló körülmények voltak Hárságyon is; azt nem is emlitve, hogy bizony a sz. mártoni malomkezelő sem felelt meg mindig a bizalomnak; ez is ad, és adott számtalanszor rosz lisztet. Vegyük még ezekhez a nehéz szállitást; mert bár mindkét gőzmalom közelében van Kaposvárnak (körülbelül 3 óra járás,) de oly irgalmatlan rosz utak vezetnek hozzájok, hogy a drága szállitási bér és időmulasztás, már a gazdagon vett vámokon kivül is, elég ár a legjobb lisztért, hát még a roszért!

A közszükség tehát e tekintetben nagy, a székváros és vidéke részéről; s hol circa 16—20 ezer ember szükségén segithetünk, ott még is érdemes gondolkodóvá lennünk oly vállalatról, mely nemcsak ohajtva van, de ki is fizeti magát gazdagon.

Mi hát a teendőnk?

Gőzmalmot építeni minden áron, még pedig olyat, mely nem csak a közszükséget pótolja, de hirben és névben megverje a fentebbieket.

Kik építenék a gőzmalmot?

Vagy a kaposvári uradalom főbérlője, kinek mind kész nagy épületek — melyek kevés ujitással használhatók — mind elég, czélszerű helyiség van rendelkezése alatt. S még ezeken kivül egy roppant előnye, hogy ezer öl számra heverő fáját értékesitheti, mely most vagy az erdőkön, vagy a kanális partokon hever azon jó remény fejében, hogy majd jő olyan viz az árkokba, mely a Duna felé elszállitja?.. De mikor jő?!.

Tehát ő tehetné legkévesebb költséggel, s legtöbb haszonnal.

S ha ő nem teszi?

Akkor építnünk kell részvények utján.

Igaz, hogy a fa tekintetében kötve van kezünk, mert a bérlőtől kell azt megvennünk, de a főbérlőnek is — hiszszük — sokkal jobban szivén fekszik a közérdek mint sem azon közmondásra kellene gondolnunk: hogy kovácstól szenet veszünk.

Ez eszmére még visszatérünk. ROBOZ.

Az iskolatanitók.

Egy democraticus intézmény — s következményével czélom a „Z.-S. K." t. olvasóit megismertetni, nem mintha ujságot irnék, fájdalom! régi a tárgy, de remélve, miszerint lesznek olvasóim közt olyanok is, kik még eddig vagy épen nem — vagy igen keveset hallottak felőle, (csak quasi harangozni) s a hangokat szélnek eresztték komolyabb megfontolás nélkül. Ezek számára ujitottam fel különösen az ismert elveket szivlelésül. Bár ne találkoznék egyis, ki olvasatlan hagyja soraimat, mint a féle nevelés- tanitásügyi „unalmas olvasmányt!"

Tanitóinknak egyik legszebb, de egyszersmind legfontosabb hivatás jutott osztályrészül: ifjainknak, a haza reményeinek szellemi kiképzése. Tőlük függ tehát a hon egykori jobbléte; ők tehetik egyedül termékenyné hazánkban szétszórt, parlagon heverő tehetségeket, magvakat hintve a fejlődő keblekbe, melyek aztán áldásdús gyümölcsöket érleljenek.

De amily szép e hivatás, ép oly fontos és nehéz is, mert a bérvágyó s hivatalában könyelmű tanitó emberek jövő boldogságát játsza el s e kár örökre pótolhatlan! — A hű tanitó azonban, ki hivatása fontosságát belátja, átérzi: küzd, szenved a czél eléréséért, mégis oly gyakran hálátlansággal találkozik ő, kinek legnagyobb hálával tartozik mindenki. Mennyi visszaélés, mily hálátlanság rejlik ama democraticus intézményben, miszerint néptanitók, falujok lakói által választassanak, dijaztassanak!

Ugyanis némely szülék kötelezettségből, — mert a nélkül aligha tennék, vagy csupán azért, hogy egyidőre alkalmatlankodásaiktól szabaduljanak, — elküldvén az iskolába vásott stb Isten tudja milyen gyermekőket, rövid párhét alatt szeretnék a tanitó által az erényesség példányává alakitatni, sőt követelik, mintha biz a tanitó csak agyagként alakithatná a gyermekeket. Már most itélje meg bárki, lehet-e ezt szerényen követelhetni, rövid párhét eredményül?

Megtörténik ez idő alatt, hogy a már romlott gyermek megjavitására, minthogy a szó eredménytelen, komolyabb — dorgáló, fenyitésekhez nyul a legjobb szándéku tanitó: a szülék azonnal igazságtalanságot látnak tettében, mint mondják „kákán is csomót" találnak; kiválólag a jó mamákat a tulságos szeretet néha az illendőség, szerénység korlátain is tulragadja és szenvedélyes kitörésekkel a szegény tanitót, — ki a legjobb akarat mellett kénytelen

---

TÁRCZA.

Itt az uj év...

Itt az uj év, megjött valahára...
Most robog az élet udvarára...
Kedves vendég! jaj de sokan várunk,
Ime nézzed, mind körüled állunk...

Szolga és ur, a cseléd és gazda...
Mind kijöttek, dolgot abba hagyva...
Szállj közénk le, osztogasd mit hoztál,
Jobb lesznel-e, a mely elment, annál?

Ismeretlen vagy még ugy-e nálunk?
Ismerni vágyasz, kik körüled állunk?
Hisz nem szokás ti nálatok tudni,
Ki, hogy mihez óhajtana jutni?!

Nézd amott egy diplomata hajlong...
Itt pedig egy nyughatatlan zajong...
Egyik békét, — másik harczot kérve —
Mosolyog feléd, édesen reményive.

Amott állnak ékes hajadonok,
Itt pediglen fökötős asszonyok...
Azok tőled ajándékban várnak
Azt, mit ezek immár megunnának...

Ott tudósok ülnek nem is állnak...
Itt pediglen vannak a diákok...
Amazok a könyveidre lesnek,
A diákok könyv nélkül szeretnek...

Ott színészek és színésznők sergo...
Itt meg a nagy publikum kesergve...
Díj emelés és jutalomjáték —
Ott a jelszó, itt meg hogy „jól játszék."

Orvosok ott, itt betegek állnak,
Ott arany, itt egészségre várnak...
Ott sirásó, itt a bába kérnek
„Haljanak csak... óh bár születnének."

Mi is állunk itten szendo képpel,
Kiknek eszök összevissza képzel,
És lefüst sok tarkabarka dolgot...
Legyen az vad, — vagy szelidbe oltott.

Mi is várunk aranyokat tőled,
Azután meg előfizetőket...
De biz azok még nem igen jönek...
Ugyan merre, hol hagyád el őket?...

De ki győzi festeni a vágyat,
Mely ezer meg ezer színben támad?
Ekkor a szív mintha erdő volna...
S terem a vágy benne, mint a gomba...

Osztogasd csak, a mit hoztál szépen,
Elfogadjuk mi, kis gyerekképpen...
Megtanultunk hallgatni mi már jól,
Mi miattunk pajzánkodhatsz bárhol.

DÖMÉNY JÓZSEF.

Legyél következetes.

Ha felvetted szép zsinóros,
Nemzeti öltönyedet;
Maradj hive, különben kész,
Irántad a gyülölet.
Legyél nagy ur, avvagy szegény;
Megvetésem felkeres.
Ha jóra való ember vagy:
Legyél következetes!

Nem áll melletted senkise
Bottal, hogy azt rád vegyed.
Nemzeted szép viseletét,
És a másét letegyed.
Hogyha tetted, bölcsen tevéd,
Igen szép, igen jeles.
De hogy becsülésem megnyerd:
Legyél következetes!

Hiába való beszéd az:
Hogy „akkor" igy kelletett
Öltözködnöd, azt kivánta
A közügy s honszeretet.
Hon s közügynek ruha nélkül,
Virítni lehetséges.
Csak te, játékát unt gyermek:
Legyél következetes!

Előre is pirulok már,
Hogy ha reá gondolok;
Mint nevetnek e miatt is
Ki bennünk a szomszédok.
Ki jogosít arra, hogy egy
Nemzetet kihevettess?...
Hitvány majma a divatnak:
Legyél következetes!

Ha zsidó vagy, legyél zsidó;
Pogány, avvagy keresztény.
Politikai nézeted,
Sérthetlen, szent érzemény,
De, csizmám tisztogatóján,
Hogy felül emelkedhess:
Maradj multadhoz igaz, hű
S legyél következetes!

FÁRNEK KÁLMÁN.

Villanykák.

I.

Hogy mikoron rablotta Kapó gyürüit ki a boltból
Azt nem tudja: mivel már napi dolga lopás.

II.

Nézd! a virágbimbó fesel, illata kedves előtted;
Ám mig örülsz elenyész: s minden e sorsra jutand.

III.

P—F.....nek.

Ne irigyeld a gazdagság s Fortuna kegyelmét
Többet nyujt teneked drága baráti kebel.

GYULAY BÉLA.

vala büntetni, feddeni, — kegyetlennek nevezik; söt megbántott magzatuk elött rágalmazó nyelvvel piszkolják, mig övét a tanulók legjelesbik példányaként dicsérik. Mi több, a szeretetre méltó magzattal a tanitóhoz mennek, iskában támadják meg, mig mások a tantoremben az iskolások elött igyekeznek lealacsonyitani megsértöjüket. In infinitum terjednek az ilyféle panaszok, miket rendesen azzal fejeznek be: ha nem tetszik, majd kapunk mást, hiszen saját pénzünkböl él." Igy a gyermekek elött!

A tanitó, mi természetesebb? — kénytelen a gorombaságokat, fenyegetödzéseket eltürni, nagyobb kellemetlenségek elkerülése miatt; ha mindazáltal az ürömpohár megtelt, a község elöljáróihoz fordul elégtételért. Ne higye senki, miszerint kedvezö eredményü védelemben részesül. Oh nem, söt ily jöttment ember, minek a tanitót sokan tartják, könynyen megesik, hogy néhány igénytelen falubeli ember rábeszélésöböl hivatalától elmozditottnak látja magát, s kikopik a cultus község kegyelméböl. Ha a tanitó évi járandósága beszedését eszközölni akarja, önmaga azt képes nem levén tenni megkeresi a község elöljáróit segédkezet nyujtandó s még akkor is kénytelen csak imigy-amugy beszedni a balvéleményekkel túlhalmozott néptöl, hogy nyomorusággal teljes életét tengve föntarhassa. Tudok esetet, midön a nép egészen megtagadta a kevés dijt tanitójától s igy kénytelen volt ott hagyni községét. E tekintetben ajánlatos, miszerint a tanitó a néptöl önálló legyen, kivált anyagi föntartása miatt.

Tisztelet, becsület a tanitó irányában szokatlan, s igen gyér; kevesen tisztelik öt mint barátot, jóakarót. De honnét e ferde fogalmak, elöitéletek egy tanitóról, s kik okai?

Könnyü a felelet és nem igazságtalan, ha azt mondom: a balitéletnek sok részben a szülék okai. Virgilius igy szól Aeneisében:

Facilius descentus averni.
Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras,
Hoc opus, hic labor est. Pauci, quos aequus amavit
Jupiter, aut arden evexit ad aethera virtus,
Disgeniti potuere.

Ha már a tulszeretetü mamácska, gyermekén elkövetett igazságos megbántást, rágalmai — fenyegetödzései által igazságtalanul akarta visszatorolni, mért tette ezt épen gyermeke elött? Nem fogékony-e a gyermek is roszra? Nem fognak-e e benyomások késöbb a jók fölött is tulsulyt nyerni? — — — Ez azon intézmény eredménye, mely nyomasztólag hat és fog is a nevelésügyre mindenkor hatni!

Sok szülö öntudatlanul igy szivárogtatja át gyermekei szivébe serdülö korukban a boszut tanitóik iránt. S ez kétségkivül a legföbb akadály a gyermekek sikeres nevelésében. Innét a gyermekek idösb korukban is tiszteletlenséggel viseltetnek a tanitó irányában s becsülni nem tudják fáradozásaikat, de irigy szemmel nézve a panaszos kenyéren tengödö tanitót mondják: „könnyü tanitónak lenni, csak legyen a ki fizesse; nem nehéz pár órát a kényelmes iskolában tölteni és sorra dorgálni növendékeiket, ha feladványaikat nem tudjak; csekély fáradság valakit olvasás, irásra tanitani jópénzért, hisz ezt jegyzönk is ép ugy eltudná végezni kevesebb dijért, ha épen oly elkerülhetlen." Igazuk van! s tudnék helyet megnevezni, hol pajtabiró játsza a tanitó szerepét. No szép, erre aztán bizza rá a szülö gyermekeit! Késöbb még arra vetemednek, hogy az iskolát, azaz gyermekeik jövendö boldogságának eszközlését a legcsekélyebb összeget követelöre ruházzák s mint a csizmadia vagy szabóval alkudni fognak az iskolamesterrel, hisz ö is csak mester. Tény az, hogy néhol a szegénytanitónak könyvek helyett kapanyelet kell forgatni kezében, ha élni akar. S miként is tisztelné az ember, mikor már szülei is nem becsülésre tanitották? — — —

A szülék igyekezzenek magzataikba jó példaadás által erkölcsösséget oltani. Már Plutarch (Com. de lib. educ.) szükségesnek tartotta „hogy a szülék fedhetlenül élve, mindent csupán kötelmök szerint cselekedve, magzataiknak példányképül szolgáljanak, mikép ezek az ö életökben mintegy tükörben látván magokat; a rut beszédet s tetteket kerüljék." Fájdalom, fönnebb az ellenkezöröl gyözödtünk meg.

Ellenben, ha iskolába adják gyermekeiket, örizkedjenek azokat könnyelmüre bizni! — E részre a képezdék nagyobb elterjedése ajánlatos, hogy igy csaknem minden megye saját képezdével birván, ismerje az e pályára hivatott egyéneit, kikre legdrágább kincsét gondtalanul bizhassa a családatya s a haza „kis polgárait."

Azután, ha akarják a tanitás sikerét élvezni: karöltve a tanitóval neveljék, tanitsák gyermekeiket, mert különben sikertelen leend mindkettö fáradsága. Csak ott az ég áldása, hol a szülék és tanitó egy szivvel, lélekkel buzognak a gyermek jövendö boldogságáért. Akkor a hü tanitó, látva az irántai ragaszkodást, örömmel áldozza fel éltének minden perczét az emberboldogitás nagy munkájának s türelmesen állja ki a rágalmazó nyelvek ellene vitt harczát, hisz tudja: harcz nélkül nincs gyözelem s e nélkül jutalom!

SELLYEY BÉLA.

A keleti marhavész ügyében.

Zalamegye pötrétei községben a „keleti marhavész" csakugyan kiütött. Ébreszszen figyelöre és ovatosságra e szomoru és aggasztó esemény mindenkit, mert tény az, hogy a nem féltékenység legnagyobb indok a ragálynak elterjesztésére.

Midön az országban 40 megyét, illetöleg 640 községet ostromol s már 63,182 darab szarvasmarhát ölt s öletett meg, jelenleg pedig 2014 beteget kinoz, akkor csakugyan méltán kiálthatunk fel: „jaj nekünk!"

Unitis viribus azon kell lennünk, hogy ezen becsempészett és oly annyira elharapódzott vészteljes nyavalya, a lehetö leggyorsabban tetessék tönkre, mert attól lehet tartani, hogy elvégre vérbe száll, és elvégre meghonosul. És akkor nem leend szükség arra, hogy ezen pusztitó ellenséges vendéget keletröl várjuk, hanem magától is ki fog fejlödni.

Elég riadó nekem az, hogy az ellenség itt van, elegendö indokot lelek ebben, hogy szóljak a néphez.

Mit tegyünk, hogy a keleti marhavésztöl örökre megmentsük az országot?

Azt mondják a bölcsek, hogy a marhavész keletröl jön az országba ragály terjesztéssel, s ön magában itt nem fejlödik ki.

Ha ez igaz, akkor be kell tiltani a keleti marhakereskedést olyképen, hogy keletröl szarvasmarha az országba ne bocsáttassék. És nem is volna ez tán kivihetetlen, miután az ország mindig képes annyi szarvasmarhát tenyészteni, mennyi szükségeltetik. Cessante causa, cessat et effectus, az az: fejére kell ütni a kigyónak, hogy fullánkjával ne árthasson. Ha tehát a keleti marhakereskedés betiltatik, akkor nem leend okunk jövöben félni az ujabb s tán még dühösebb megtámadástól. Kérdésben forog itt vagyon és jólét, azért ennek védelmére minden eszközt és módot igénybe kell venni. Mit használ a dunából vizet merni, hogy kiapadjon, ha más felöl gát nem huzatik, mit használ az ország kebelében minden politialis rendelet, ha a külellenzéki elemek terjesztésének gát nem vettetik.

A már becsempészett és elterjedt keleti marhavésznek kiirtására használjuk fel azon orvos-rendöri intézkedéseket, a maga teljes értelmében, mert tudva van, hogy csak is ezek használnak.

1835-ik évi november hó 13-án 27250 sz. alatt megrendelte az udvari cancellaria a baltarendszert, s megparancsolta, hogy a közönségek ezt elfogadják.

1815-dik évi aprilis hó 30-án és 1837. junius hó 15-én az udvari cancellaria kegyesen megrendelte hogy marhavész uralma ideje alatt az illetö hatóságok minden áldozat készséggel igyekezzenek a marhavésznek megsemmisitésére. Ez annyit tesz, hogy az alább elöadott rendeleteket háttérbe nem kell szoritani.

1850-ik évi dec. hó 28-án 24,828. — 2001 sz. al tt a m. miniszterium azt rendelte meg, hogy oly községben, melyet marhavész lepett meg, egy állandó bizottmány állitassék fel, melynek egy biztosból, egy állat- vagy emberorvosból, egy csendör vagy katona egyénböl kell állania. E bizottmanynak kell nyomozni és üldözni a ragályt, ennek kell megtartatni az orvosrendöri szabályokat, ennek kell a vészt üldözöbe venni és elfojtani. Ugyan e rendelet parancsolja azt is, hogy a vészlepte községgel határos községekben örök állitassanak fel, kell ehez egy orvos-kovács, egy községi ör és egy hatósági szolga. Ezek könnyitik a bizottmánynak müködését azáltal, hogy a még vészmentes községekben a rendöri szabványok a nép által pontosan és tüzetesen tartassanak meg.

1854. évi oktober hó 28-án 27527 sz. alatti kegyes rendelete a m. minisztériumnak oda utasitja a hatóságokat, hogy a marhavész körüli müködéshez állatorvosok is alkalmaztassanak.

Kérdem most: ugyan van-e az országban marhavész lepte község, melynek védelmére javára az illetö hatóságok a rendöri intézkedéseket ez értelemben tették meg? — Ha van, ugyan szépen kérjük jelentkezzék az ilyen, hogy ne irtózzanak ettöl a féléneknek, s ha nem volna, akkor tegyenek lépéseket, hogy igy történjék meg, mert ehez joguk van.

Minden más politialis eljárás csak szemfényvesztés, azért ha azt akarjuk, hogy az országból a keleti marhavészt, egész bizonyossággal, gyorsan és örökre kiirthassuk, ugy nem marad egyébb hátra, mint az orvos-rendöri szabványokat — a mondottak értelmében minden tágitás és halasztgatás nélkül gyakorlatba venni.

A ki a marhavész elleni orvosrendöri szabványokkal közelebbröl és kiterjedtebben kiván megismerkedni, az olvassa meg a m. minisztériumnak 1850-ik évi dec. hó 28-án 24826. — 2001 sz. alatti rendeletét. Azon esetre pedig, ha találkoznék bizottmány, mely e rendelet hiányával volna, az csak egy szóval keressen meg, szivesen szolgálok ily példánynyal a közjóért.

TERSÁNCZKY.

A magyar nyomdászat ügyében.

T. szerkesztö ur! Ön szives volt a müvészet érdekében egy a nyomdászat ügyében irt czikket: „Néhány szó a magyar nyomdászat érdekében" czim alatt Aranyossy Lajostól közölni, mint oly ügyröl, mely az irodalmat is nagyon érdekli. Engedje meg, mivel szerzö — saját szavai szerint — birálatát a szakértö olvasótól várja, sem birálatot, sem figyelmeztetést, sem czáfolatot, hanem egy pár öszinte, buzditó szót Aranyossy ügytársamhoz intézni:

Tisztelt ügytársam! Üdvözlöm önt e téviseș téren, melyen czikkével fellépett. Valóban egy régi hiányt, egy nagy szükséget pótolna oly szakközlöny nálunk. Figyelemmel olvastam ön czikkét és észrevettem, hogy szerzöt valóban a müvészet nemes lángja lelkesiti, és a haza és ügytársai iránti szeretet vitte arra, hogy azzal, mi szivén feküdt és nemes eszmével egyesülten a nyilvánosság elé lépjen, és szakavatott tollát ismeretessé tegye.

Nem kétlem, hogy vannak, kik az ügy kivitelét fölötte nehéznek hiszik, és megrögzött elöitéletekkel, régi közönyösségükkel ön czikkét egész más oldalról, mint én, és félre itélik. De én jól értem e czikk tartalmát, a nemes sorok czélját. Szerzönek igaza van, mikor azt mondja: „hogy nincs buzditó szó, bátoritó példa, egy szóval: hibázik a testböl a lélek," s igy a kérdés: vajjon van-e szükségünk egy szakközlönyre? tökéletesen igennel lehet megfelelni. Igenis nagy szükség — s igy az eszme, melyet ön a nyilvánosság elé hozott, dicséretre méltó. Nem hiszem, hogy egy oly közlöny szükségességét valaki a nyomdászok közül át ne látná; csak vezérfonal hiányzik. Tegye meg, t. ügytársam a közjóért e nemes ügyben még többet is, mi t. i. hatalmában áll. Ne retteggjen vissza a balitéletek elöl; a többség mindig becsülni és tisztelni fogja törekvését. Én, ki ismerem ön tehetségét, rég sajnálom, hogy ily egyének mint ön, nem fordithatják gyüjtött ismereteikeit ügytársaik hasznára. Semmi áron sem akarom elhinni, hogy egy ily szaklap, kivált ha magyar és német nyelven szerkesztetik, nálunk fenn ne állhasson. Hiszen a csehek is birnak már egy szakközlönynyel cseh nyelven, és mi, kik a magyar névvel mindig büszkélkedni szoktunk, e részben fogékonytalannak mutassuk magunkat? Egy szóval, kell valakinek lenni, ki belénk lelket leheljen. De ép itt merül fel ez ügyben még egy lényeges kérdés, melyet azonban utoljára hagyunk.

Rég sajnálom, hogy e részben is a külföldnek utána állunk; s én mint magyar, szinte a lipcsei szakközlönyt olvasom. Hányszor villant már bennem az eszme, hogy mily üdvös volna nálunk is oly közlöny, mivel ismerem azon szegletességek- morális és materiális hátrányokat, melyek azt oly szükségessé teszik, s igy örülök, hogy az eszme a nyilvánosság elé hozásában egy gyakorlottabb toll elözött meg.

Tisztelt ügytársaim! hogy az ige mielöbb testté váljék, szükséges ez ügyre egész figyelmünket kiterjeszteni. Most, midön „segélyegyletünk"-kel nagyobbára rendben vagyunk és választmánynyal birunk; bizzuk ez ügyet is erre; vagy válaszszunk azok közül egy comitét, mely ez ügyet segélyegyletünk áldozatkész és tiszteletreméltó elnökének, t. Emich Gusztáv urnak ügyszeretetére bizvá, szóval, vagy irásban, mindegy. Ö bizonyára meg nem fogja tagadni önmagát az ügyben, és nekünk aztán nem marad más kötelességünk, mint pártolni; mit bizonyára megfogunk tenni; s igy czélunkat rövid idö alatt elérhetnénk. De ha máskép akarunk boldogulni, és azon egyénekre várunk, kik a vállalat alapitását maguktól elvállalják, a nélkül, hogy az ügy felett pálczát akarnék törni, azt mondom: hogy ezen szép eszméböl nem lesz semmi. Füstbe megy ugy, mint a többi. Azért ne hagyják e szép eszmét ismét elveszni, mely ma már égetö szükséggé vált. Van segélyegyletünk, lehet társadalmi és képzö egyletünk is egyszer ugy mint a külfoldieknek, és ez utóbbi létrehozására, mint az elöbbi létesitésére, mily nagy szolgálatokat tenne ily közlöny. Ez az én véleményem, minek megbirálására t. ügytársaimat felhivom! Isten áld meg a müvészetet!

SCHWARTZ SÁNDOR.

Nyilatkozat.

A soproni tek. kereskedelmi és ipar kamara által a Zala-Somogyi Közlöny 34-ik számában megtámadtatván Nagy-Kanizsa városának tanácsa, mintha azért, hogy Kanizsa városában a megválasztható tagok száma csekély, a városi tanács azért volna oka, mivel a kigazitás végett hozzája küldött választási lajstromát, még eddig be nem küldötte, ezen nyilvános megtámadást a városi tanács egyrészröl ügykezelése körüli pontosságának megvédése, másrészröl pedig az állitólagos mulasztás miatt megsértetteknek megnyugtatása tekintetéböl el nem hallgathatván, kénytelen kijelenteni, hogy a hivatalos ügy kimutató szerint, a hiányzó és a tanács által kiigazitott ipar lajstrom még f. é. oktober 5-én 1549 sz. alatt lett a kapornaki járási föbirósághoz, mely uton ezen lajstrom a tanácshoz jutott, küldve, mi történt azzal tovább, az iránti igazolás nem a tanácsot illeti; azonban hogy jövöre hasonló megtámadás kikerültessék, sziveskedjék a tek. kamara ügyeiben közvetlen a politicai és törvénykezési elsö folyamodású hatósággal felruházott városi tanácshoz fordulni és az elöljáróság valamint eddig, ugy ezután is — csak az illetö kereskedö és iparos urak is készséggel és rokonszenvvel viseltessenek a kamarai ügyek iránt — fentakadás nem leend.

Nagykanizsán, dec. 14. 1863.

A városi tanács.

Napoleon császár 80,000 frankot tüz ki jutalmul annak, ki a hideglelést gyökeresen gyógyitja meg kinadék — sulfas chinini — és mireny — arsenicum — nélkül.

E feladványból azt lehet értelmezni, miszerént Francziaországban a hideglelés igen elterjedt, makacs és veszélyes, mert 80000 frankot nem könnyen dobnak ki, egy rongy hideglelés elleni gyógyszerért akkor, midön a kinadék és mireny elegendö lázellenes erövel bir föleg az utolsó, ha kissé pazórul vetetik be.

E riadóra magam is hozzá fogok a feladványnak megoldásához, mert csak ugyan szeretnék, ez életben 80000 franknak urává lenni, miután franczia pénzem még ugy sem volt.

Kissé csiklandós a feladványnak megfejtése, mert annyi bizonyos, miszerint a franczia éghajlat nem magyar, a nemzetnek is más természeti tulajdonsága, életszokása van, ezt pedig fontolóra kell venni. A franczia vér, a franczia idegzet, a franczia gyomor egészen más a mienknél, azért nem lesz oly könnyü a feladványnak megfejtése, mint sokan gondoln k. Emlékezzünk csak vissza azon nem rég mult idöben felfedezett lázellenes káposztára, melytöl a magyar ember meggyógyult, a német pedig meghalt. Ez eléggé indokolja a vállalat nehezségét. Aztán még az is hozzá, hogy a hideglelés nem egyenlö, egyik neme a vérgyülten alapszik és neveztetik „gyulasztó," a másik az idegrendszer bántalmazásából keletkezék, és harmadik a nedvvegyület felbomlásából fejlödik ki, és „rothasztó hideglelés"-nek neveztetik. Van ezen kivül váltóláz; gyomorláz; rheumaticus láz, catharralis láz; sorvasztó láz lázt idéz elö például a tüdö-, máj-, lép-, bél-gyuladás, hasonlót hoznak elö a forró börkütegek, egy hitvány kelésben is a hideglelésbe esik sok ember és igy tovább. Már pedig ezek természetükre nézve mind igen eltérö hideglelések ugy, hogy egyikét a másika után ugyan azon egy gyógymóddal és gyógyszerrel gyökeresen meggyógyitani teljes lehetetlenség. De még a váltó lázak is eltérök egymástól, mert vannak egyének, kik váltólázban szenvednek, már csak egyéni természetüknél fogva is más gyógyápolást és szert igényelnek, igy van az eset az oly váltólázakkal is, melyek önállók, vagy máj, lépkeményedéssel szövemónyesek, a tüdövész épen nem ritkán jár félbenhagyó lázzal stb.

Ezen most elösoroltakból láthatja mindenki, hogy vaktában nem ugorhatik az ember e feladvány megoldásának. Ehhez észszerü elöleges megfontolás szükséges. De az ügyhöz szóllani még is kell, mert szokás mondás „néha a vak is garast talál." Ugyan is: miután gyökeres orvosszer kéretik egy határozatlan betegség, t. i. „hideglelés" ellen, ugy universalisnak kell ennek lenni, vagy is oly szernek, mely feltétel nélkül gyógyit gyökeresen. E szempontból indulván ki, én is csatlakozom a már jelentkezö kontár férfiak és asszonyokhoz, irok egy receptet, és hiszem, hogy használni fog, de csak a franczia hideglelés ellen, mert más nemzetnek hideglelést okoz, mint az egyszeri káposzta. A recipe igy hangzik a 80,000 frankért.

Recipe: — Rajna vidékét egészen. Detur signetur: egyszerre bekapni való, vigyázván, hogy nyelés közben a torokban meg ne akadjon; és ha ez nem használna, meg kell maradni az arsenicum mellett, csak hogy ne homeopatice, hanem allopatice vétessék be.

Ennél okosabb és biztosabb szere a franczia hideglelésnek nincs.

TERSÁNCZKY.

Megyei tudósitások.

Veszprémmegye, decz. 22.

A haldokló esztendönek utónapjai, a futó idö folyamának ez eltünö habjai esemény szegényen — majd nem észrevétlenül merülnek alá az enyészet tengerébe.

Semmi életmozgalom, mely jelzet utat hagyna maga után, mely ha nem is nagyszerü — de legalább áldólag ható tettekkel örökitené emlékezetét.

A gazdasági egyesületnek alakuló gyülése az alakulás napján rendezett tánczvigalommal és sorsolással egybekapcsolt jótékony czélu hangverseny, s Reményinek másnap rendezett hangversenye óta átalános pangás... semmi más nem mozog az idö folyámán kivül, mely megy elöre feltartóztathatlanul.

Pedig a mozdulatlanság ha nem is a halál, de közel rokon vele... mert az életható erövel — tettekben nyilatkozik.

Nálunk még a petroleummali világitásnak veszélyessége vagy veszélytelensége sem volt képes vitát kelteni, s ez által az életet jelen pihenö helyzetéből kimozditani. Különben is mi — s nem csak a vidéken — még világitás tekintetében is igen hátra állunk. Minek is sietnénk e téren elöre, hiszen világit a hold, ha megtelik, s fellegek alá nem rejtözik.

Szellemi világitás szempontjából haladunk. Veszprém városának s vidékének vannak irodalmat pártoló lelkes fiai és leányai... s valószinü, hogy ezek nem lesznek fogyó hold,.. hanem inkább számuk idöröl idöre szaporodni fog, s nem csak a jobb könyveket rendelik meg, hanem a napi és heti irodalmat is — még pedig az oddiginél nagyobb mérvü pártolásban részeltetendik.

Palotán ft. Aswaller plebános f. hó 8-án tartotta aranymiséjét. A szent szónoklatot — mely szivböl jött s szivekhez szólt — föt. s nagys. Tallián veszprémi kanonok tartotta, fötárgya a mult vallásosságának a jelenkor vallási sülyedettségével összehasonlitása volt, s e tárgyat a tisztelt szónok gyönyörüen vitte keresztül. Megható volt, mikor a 73 éves jubelált lelkész aranymiséje végeztével — mintegy záradékául az egyházi ünnepélynek — áldását kezdte osztani, s elöször is gróf Zichy Miklósné térdepelt le az ösz pap atyai áldásának elfogadására. Sokan jelentek meg ez ünnepélyre nemcsak a közel, hanem távol vidékröl is. A meghivott vendégeket templomból kijövetelök után gazdag lakoma várta az aranymisés lelkésznek vendégszeretö házánál... hol a templomi énekkar — dalárdává alakulván át, hazafias szellemü dalokat zengedeztetett. Ezen dalárdát — a közelvidéknek felekezeti különbség nélkül egyesült tanitóiból s müvelt fiatal egyéneiböl Szaidemann F. Palota városi rom. k. tanitó alakitotta és vezeti. Hogy az ebédet a szép dalok mellett lelkes felköszöntések is füszereztók — azt emlitenem is felesleges.

Vetéseink szépek. Idöjárásunk se nem tél, se nem tavasz — hanem e kettönek sajátságos vegyülete. A decz. 12-ki s 13-ki éji szélveszek romboló hatását mi is éreztük, s láttuk röpülni a háztetöket, messze elhajitva a derékbanketté tört fákat.

A marhavész megszünt vidékünkön.

Borainkat senki sem keresi, az eleség árak változatlanok.

v. r. l.

Baja, dec. hó 15.

„Vita mortuorum in memoria vivorum posita est."

Cicero.

Emlitsük tehát azt méltán megérdemlö horti és rigiczai Kovács József urat ki 1796. évi jan. 25. Gödöllön született, elvégezvén Pesten iskoláit a philosophiából letett doctoratussal 1818. évben Pest megyei aljegyzönek neveztetett ki, 1825. évben Bács megyei al- 1828. évben pedig föszolgabirónak választatván: ezen hivatalokat több éveken keresztül dicséretesen viselte.

Zsenge korától a kertészet különös kedvelöje lévén, már 1820. évben a bajorországi fraendorfi társulat tagja, késöbben pedig a Falusi gazda; az orn. kertészeti társulat, Dunántuli- és Zalasomogyi Közlöny nevü lapnak rendes levelezöje lett — 1833. évtöl fogva nagyszerü faiskolájából fáradhatatlan s tágitást nem ismerö szorgalommal a rigiczai határon keresztül vezetö minden föutak két oldalára ültetett sok ezer eperfákkal, akáczfákkal és egy helyen jegenyefákkal ékesitvén e határt, s több helyeken csomósan ültetett fákkal grupirozván, e hajdani pusztaságból gyönyörü vidéket s ligeteket alkotott, ugy hogy ottan egyeseket tekintve, ifjabb Kovács József ur igazgatása és ügyes kezelése mellett hazánkban a legnagyobbszerü selyemtenyésztetés virágzik, egy szóval; ha szabad kisebb dolgokat nagyobbakhoz hasonlitni Lombardia kies vidékéhez hasonlóvá tette.

Ezen kivül egy 20 holdnyi eperfa és 30 holdnyi gyümölcskertet alakitott, s nagyszerü faiskolájában annyi sok ezer fákat nemesitett évenként, hogy abból, mint akkoriban e vidéken egyedüli faiskolából, azon kivül, hogy a rigiczai lakosoknak ezerenként ajándékozott, mind e — mind pedig szomszéd hatóságok kertjei böven elvalának látva.

Évenként 10 holdat a világ legtávolabbi részeiböl szerzett dinnyemagokkal, a lehetöségik reáforditott gondossággal vettetett be.

Végtére az ismeretes világ legnemesebb szölöfajai, 30 holdnál többre rugó udvari kerteiben temérdek magas lugosokra nagy ügyességgel szétkötözött venyigein, annyi szép fürtöt nevelt, hogy a népes két ház nagy szükségein felül évenként 50—60 akót is szüreteltek le azokról.

S igy e jeles férfiban ki f. e. oktober 6-án mult ki az élök sorából, azon kincsünket vesztettük el, ki legelöször, nem csak theoretice hanem tetleg is ringatta meg e vidéken a nemesebb kertészet- s gyümölcsészet bölcsöjét.

Annak, hogy e jelen s közkedvességü férfi kimultát általánosan fájlalja e vidék, csalhatatlan záloga az: hogy nagyszerü temetésén össze tódult értelmiség és nép közt ritkán lehetett köny nélküli szemeket látni.

F. K.

Muraköz, decz. 24-én.

T. szerkesztö ur! Rég' olvasunk a Z.-S. Közlönyben Muraközröl, pedig mi is zalaiak vagyunk, s mennyire örültünk, midön vissza azok lehettünk, persze már elfelejtettük, hogy egykor nem voltunk! Az olvasó közönséget érdeklö eseményeknek sem voltunk szükében, csak ember nem volt, ki fáradságot vett volna magának ily csekélységekkel bibelödni. Igy volt nagyszerü ünnepélyünk, t. i. István király napkor, mig a hazával nemzeti ünnepet ültünk, Perlak mezövárosa plébánosának Toky István urnak névnapját s ugyanazon egyhelybeni pásztorkodásának félszázados ünnepét tartá meg. Zágrábi illir lapban olvastam mint iparkodott a perlaki fára ünnepélyesebbé tenni e napot, hogy öszinte szeretetét tisztelt félszázados lelkésze iránt nyilváníthassa, mint ajándékozá meg az agg lelkész fárabeli népét borral és hussal, a gyermekeket pedig ezüst pénzel, mikép vigadott a 100-at felülhaladó vendégkoszoru a jubilens plébános urnak barátságos asztalánál. Mindezt — mondom — illir lapokban olvastam pedig magyar földön történt, magyar ember, magyarul hivta vendégeit, magyar toásztok zengettek ebéd fölött, magyar zene andalitá el lelkeinket s a tüzes ifjuság magyarosan járta el a csárdást, söt az egész társaságban csak öt egyén volt, kik nem e nemzetnek gyermekei, s kik velünk nem azonos érzelmüek; de persze mi hamar fellobbanunk s ugy el is alszunk mint a — szalma (bocsánat nem én találtam fel e hasonlitást, ez plagium), mig mások érzik, s éreztetik, hogy élnek. No ez elmult s azt mondhatnák: régi historia! tehát ujabbat, de már ez komorabb. Ugyan is e napokban négy muraközi ember, szinte egy muraközi lakost tulajdon házában megtámodott, pénzt követelvén, ezalatt a szolgáló lármát ütött s a jó madarak elugrottak, másnap közülök kettö elfogatott. Az egyiknél puska, a másiknak csizmaszárában kiköszörült kés volt, most Csáktornyán várják büntetésüket, noha véleményünk szerint Kanizsán kellene azt kapniok, mert az ilyen embereket ugy szokás definálni, hogy „rablók" a rablók pedig napjainkban Kanizsán itéltetnek. Egyikük most nem rég szabadult ki a börtönböl. — Ismét Novakovecz falubeliek még márcziusban szölö metszéskor összevesztek sziviczai legényekkel s ezek közül egy házas gyermekes embert agyon ütötték, a másikat pedig eröseh megvérezték; megtörtént a hivatalos orvosi bonczolás, bebizonyult az erőszakos halál esct, de a novákoveczick maig is otthon szabad lábon vannak, mintha csak egy ürgét csaptak volna agyon. Azt mondják, Egerszegen nincsen számukra hely, mások azt állitják; hogy még fel se jelentettek Egerszegre, nem tudjuk; csak azt tudjuk, hogy az embert agyonverték és ez ideig minden büntetés nélkül otthon vannak. Az eset magában szomoru minden részre, de rosz példává is válik ha soká igy marad. Reméljük azonban uj szbiránk erélyétöl az igazság kiszolgáltatását. — Apróbb lopásokkal, a milyek ritkán történtek Muraközben 10—12 év elött, nem töltöm a lapok jobbra kellö terét; ennyi is elég arra, hogy az annyiszor elmondott frasis eszünkbe jusson „népnevelés jöjjön" stb. igen ám, de iskoláink nyaratszaka üresek, mert a téli tanonczok koratavasztól késö öszig marhát öriznek, pedig van egész Alsó-Muraközben mindenhol közös pásztor, mégis a gyermekek öriznek, ha mást nem: egy-egy vén tehenet vagy kis borjut ide s tova a mezökben és a rövid téli theoria után gyakorolják magukat az ily, a természettöl még ártatlan gyermekek, szégyen leirni a — lopásban. Példát ad reá a kamaszabb fiu, alkalmat a magányban töltött hoszszu idö, s kedvet a puha kukoricza s éretlen kolompér. Murántuli t. olvasóimnak erröl tán fogalmuk sincsen, Isten ne is adjon! E lapokban is találtam lelkes felszólásokat a népnevelés ügyében és egy kis leszólást az érdeklettekre. Proficiat, kik megérdemelték; no de mi csak amugy toll és tinta nélkül ohajtoztunk: bár volna olyan jó ember, ki szép czikk helyett jó erösen megparancsolná a szülöknek, mondván: „teheneket és borjukat adjátok a csordába, gyermekeiteket pedig iskolába, ellenkezö esetre 50 krtól felfelé kettöztetik büntetésnek minden iskola mulasztáskor." Nem rég jött a m. k. helytartótanácstól az iskolai ügyben parancsoló leirat, tehát e részben is jobbat várhatunk az eddiginél.

Idönk gyenge, a mi lehetövé teszi, hogy a szénában szegény muraközi szarvasmarha kin is eltengödhetik. A marhavész, noha tul a Dráván és a Murán borzasztóan sujt, Isten hála hozzánk nem jutott el még. Vendégeink is vannak, kik csak akkor mennek el, ha majd adónkat egészen lefizethetjük. Közelit gyertyám végéhez, mint az ó esztendö, melyben még találkozhatni nincsen reményem; de van forró kivánságom s ez az, hogy: adjon Isten jobb esztendöt ennél a szegény nemzetnek, sok elöfizetöt a t. szerkesztönek, és nékem oly körülményt, hogy Muraközröl csak jót és szépet irhassak.

SZÖLLÖSI SÁNDOR.

Hirek és események.

△ Az ünnepek szépen folytak le — idönk is szép volt, a templomok tömve ájtatos néppel — mely után — gyönyör volt a szemnek látni azon bájos hölgyeket, kiknek arczok rózsáit az azon elömlö öröm még szebbé tevé. Hogy is ne? közeledik az idö, midön az ifjuság minden gondot felejt, s egész világa a — táncztorem.

△ Mint minden évben, ugy most is megtörténtek a polgári egyletben a választások — s közakarattal a következök választattak meg, elnökül: Halwax József; titkárul: Plosser Ignácz; választmányi tagokul: Bartos János, Fischer József, Mantuano Rezsö, Jack Frigyes, Tschirts József, Wellermann János, Halwax Károly, Pranger József, Horváth Ferencz, Michel Ignácz, Gödörházy György, Radakoviss Ignácz. — Elnökünk érdemeit elésorolva, mondhatjuk, hogy vezetése alatt rend uralkodott az egylet termei feldiszitvék — uj butorokkal ellát

vák. — Csupán egy ohajunk van, vajha: a tervezett egylet építése megtörténhetnék! — Uraim, ez rajtunk, de leginkább a választmányon áll — tegyenek lépéseket egy összeg fölvételére, melyet a jövedelemből, könnyen törleszthetnének. — Még volna az egyletről több irni valónk is, de azt — a jövőre halasztjuk.

△ (Az ujdondász ujévi köszöntése.) Boldog ujévet! Mi jót kivánjunk? Mi kivánunk: hölgyeinknek vig fársángot, szerencsés házasságot s boldog jövőt! Ifjainknak ugyanazt. — Barátaink- s rokonainknak hosszu életet és szerencsét. — Előfizetőinknek sok bort, buzát — egészséget, hogy kényelmesen olvashassák ezután is lapunkat. — Kereskedőinknek telt bugyillárist; iparosainknak sok munkát; mezei gazdáinknak kedvező időjárást, bő termést. — Városunknak: erélyes elöljáróságot, példás közbiztonságot, légszeszvilágítást, szépitészeti szorgalmat, igazságszeretettel párosult honszerelmet s lelkesülést a jó iránt, és — több gondot forditani a — és még egyszer a — járdák- és kövezetre! Végre pedig az ujdondász alázatosan nem kiván magának cri—critikát...

△ Aranyossy Lajos és Wajdits József előfizetést nyitnak: „A magyar nyomdászat jelen állása“ czimü müre — előfizetési ára 50 kr, postai bérmentes szétküldéssel. A 3—4 8-ad ivre terjedő mü röviden fogja tárgyalni a magyar nyomdászat szakéletét — megjelenik febr. elején. — Előfizethetni Wajdits József könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán. Ha a szerző pártolásban részesül, sajtó alá bocsátja: „A nyomdászat elméleti és gyakorlati kézikönyve“ czimü 20 8-rét ivre terjedő müvét — a legujabb német szakmunkák után átdolgozva. — Ideje, hogy e téren is legyen haladás!

△ F. hó 23-án hunyt el Becsehelyen, nagy-ataki Sombor Géza, élete 21-ik évében; halálát puskájának véletlen elsülése okozá.

△ Jó kutfőkből értesültünk, hogy a Kanizsa-sopronyi vasutvonal építése megkezdetik, az építést Kanizsától Sz.-Ivánig (circa 7 mértföld), a körünkben már ismert Tafler vette át — onnét Sopronyig Fröhlich és Luczenbacher; igy ismét uj világ nyilik kereskedésünknek.

△ Decz. hó 22-én végeztettek ki kötél által Németh, másképp Burkus István — és Berkes János utonálló rablók.

△ Decz. hó 20-án tartotta Lakatos Sándor táncz-művész hazánkfia utolsó tánczkoszorucskáját — számos s előkelő közönség jelenlétében; a kis növendékek kitünően lejtették nemzeti tánczunkat, a t. szülék mind a művész fáradságával — mind gyermekeik eléhaladásával elégedettek lehetnek. Feltünő volt azonban, hogy e kedélyes mulatságban az izraeliták alig voltak képviselve. — Mint halljuk érdemes művészünk Kaposvárra megy, hogy szép s daliás nemzeti tánczunkat ott is tanitsa; ajánljuk őt a t. hölgyek, ifjuság és a közönség figyelmébe.

Kaposvár.

* Az egyik lapunkban említett szegény gyermekek megajándékozása megtörtént 24-én estve $5\frac{1}{2}$ órakor, a megye palotájában főispánné ő mlga által. A gazdagon világitott karácsonfa mellett jobbról volt szegény fiuk, balról a leánykák asztala. Az első 14 kosár megrakva sütemény- és gyümölcscsel, s mindegyik kosár előtt egypár uj csizma; téli öltöny és pantallon; a második asztalon a leánykák öröme, boldogsága volt lerakra, fentebbiekhez hasonló kosarak, szoknyák, öltönyök, czipők és kapczákban. Ki e gyermekek arczát nézte, az valóban meggyőződhetett arról, hogy a Krisztus csakugyan jelen van áldásával, szeretetével. Ez ünnepélyt ft. Kómesz György, esperes és plébános ur nyitotta meg következő alkalmi, áhitatos beszédével:

Igen tisztelt egybegyültek!

Ezen ünnepélyes, fényes és örvendetes estély melyre jelenleg összejövénk, nagylelkü s jótékony szivekből fakadott s karácsonfa czim alat gyönyörüen rendezett gyermek-ünnepély, mely szivélyes hatással érinti kebleinket, örömre hevíti, minden jóra lelkesiti egyszersmint e kisded gyermekeket.

A világüdvözitő születésének örömteljes előestéje, a jószivüek önzetlen szeretetének, s kegyes jótékonyságának magasztos ünnepe. Az emberbaráti szives rokonérzelemnek fénylő sugara, a valódi keresztény szeretetnek üdvös kifolyása ez, midőn a Jézus Krisztus tanította fönséges szeretete szerént, a ruhákban szükölködők ruházatatnak, öltözékekkel láttatnak el, mintha csak őt ruháznók föl az üdvözitőt, ki maga oly találólag, szivrehatólag és szeretetteljesen mondva: „Bizony, mondom a mit tettetek e kisdedek egyikének, azt nekem cselekedtétek.“

Eddigelé itt Kaposvárott soha se látott, s nem élvezett ünnepély ez, melyet főleg mélt. főispán ur, méltóságos asszony, nagyságos Mérey Mária kisasszony és számos kegyes keblü urnők, hölgyek, a lelkes jóltevők szives készségü hozzájárulásuk s kegyes adományozásukkal szerzének mindnyájunk élvezetére, e kisdedeknek pedig határtalan édes örömükre.

Karácsonfa állitása s e jó hangzatu falombjai alatt a szegény, de szorgalommal tanuló s magukat erkölcsileg jól viselő 12 nő és 14 férfi gyermekek uj öltözékeli megajándékoztatásának örvendetes estéjét ...vála s üdv a mélt. családnak s kitünően mélt. főispánnénak s nagyságos kisasszonynak, kik a ruházatok elkészitésén saját kezeikkel foglalkozni s fáradni kegyeskedtek. Hala s köszönet a kegyes nőknek, s minden rangu és rendü jótevőknek. Örüljetek szülők! szorgalmas jó gyermekeitek megjutalmaztatásán, neveljétek őket jó keresztényekké s jó hazafiakká. Örüljetek s örvendjetek ti is uj ruhákkal és más sok ajándokokkal boldogitandó jó gyermekek! Jótevőitek kezeikből tisztelettel viendők a kegyes adományokat, melegen, forrón szivetekből megköszönjétek! Szolgáljon nemes ösztönül arra, hogy legyetek továbbá is a jó tanulásban lankadatlanok, a jó viseletben erényesek s állhatatosak, Isten, vallás, király, haza, Somogymegye — Kaposvár városok iránt hivek, rendületlenek szüleitek, elöljáróitok iránt engedelmesek; jótevőitek irányában hálásak, tisztelők s róluk imáitokban megemlékezők, s egykor ha majd Isten tehetséget adand, e mai szép estély s ennek jelentőségére örömére viszsza emlékezve, szükölködő, ruhátlan szegény embertársaitok, gyermekek iránt legyetek ti is irgalmasok, szivetekbe irván: boldogok az irgalmasok, mert Istentől irgalmat nyernek. Ugy szeretend titeket Isten, ugy az emberek is; ugy szeret a gyermekbarát Jézus is, ki szeretet érzelemből mondá: engedjétek hozzám jönni a kisdedeket mert ilyeneké mennyeknek országa. Csak ugy lesz, de legyen is rajtatok Isten, szüleitek, elöljáróitok szeretetáldása, kegyes jótevőiteknek szives hajlama és kegyelme! A kegyes jótevőket Isten éltesse.“

Tele volt aggatva a nagy karácsonfa sütemény-, aranyos dió- és gyümölcscsel, mely az ünnepély végén a kis megajándékozott boldog csoport által kedélyesen letépetett. Egy fiu és leány lelkesitő szavakban köszönte meg a sziv jótékonyságát annak, ki ez ünnepélynek életet adott. Legyenek áldottak mind azok, kik segélyökkel, fáradozásokkal ez öröm világát meggyujtották a „szegénység“ előtt.

* Fájdalommal értesülünk, mikép testvérünk, egyik laptársunk, a „Dunántuli társadalmi Közlöny“ oly bajban szenved, minőben sok lapunk a hazában, „részvétgörcsben;“ s a multhoz hasonló életerőre, alig lesznek számára „feltámasztó“ lapdacsok. Mint halljuk, a 7 napos lázt, ezután 14 napos váltja fel (két hétben jelenvén meg egyszer). Azt mondja a régi példabeszéd: halál ellen nincs orvosság. Szomoru!!

* Megjelent s hozzánk beküldetett a „Győri naptár“ — Bibok Lajos által változatos s eléggé ajánlható tartalommal szerkesztve. Ajánljuk figyelmébe a t. olvasó közönségnek.

* Megint betörés! megint fosztogatás! — meg ne ijedjenek érdemes olvasóink, ez nem statarium elé való. — Betörtek a megyébe ujra, s pedig Pestről! Kik? az irodalom lámpavivői! Talán Arany lapját, Szász K. vagy Tóth Kálmán igéit hirdetik?... Ah nem! valami „Hajnal“ nevü naptárt hordoznak faluról falura; küszöbről-küszöbre, melyről meg a legegyügyübb polgár is azt mondja: nem ez az a világosság, melyet mi várunk... Bizony nem édes atyámfiai! Hanem azért irgalom a zarándoknak! a mesterember, mely otthon ismerős, s áruit eladni nem tudván, 3—4 megyén keresztül hordozza, — megérdemli azt, hogy a „Hajnalért“ jó töltött káposztával megvendégeljétek. Elég a mai időben, ha az ily Hajnalt — káposztával fizetik!!

⊙ Az „Egy porladó sziv levelei“-re oly tömegesen jönnek a megrendelések, hogy előre is köszönetet kell mondanunk azon számosaknak, kik e mü szerzőjét bizalmukkal megtisztelék. A mü nehány nappal később jelenhetik csak meg az igért határidőnél, nem háritható akadályok miatt.

* Megint egy házzal több van a Hosszu-utczán, hol az emberek borban keresik a kedvet; s ugyan mi a czime, szeretnők tudni t. olvasóink? tán iroda? korcsma?, bormérés? Egyik sem, hanem — Trotora! A magunk nyelve nem kell, a másénak meg nyakát szegjük.

* Örömmel tudatjuk mind azokkal, kiknek peres ügyeikben jó orvosra van szükségök, hogy Kozma Sándor ügyvéd ur, Kaposvárra tette át lakását Marczallból.

* Azon szegény sorsu gyermekek névsora, kik Karácsony előtti este a megye palotájában felruházva lettek: Radocsa János, Topolit István, Betlehem Antal, Pintér Mihály, Roza József, Heggyi Béla, Bank Pál, Simicska János, Horváth Antal, Benák György, Gortán Imre, Rüczok János, Szalai Anna, Molnár Rozália, Roza Terezia, Lederer Mária, Lusi Lóri, Marton Rozália, Kajos Ludovika, Rajnes Mária, Rangli Jozéfa, Novák Rosalia, Németh Petronella.

≠ A legnagyobb fájdalmak közt sem tagadhatja meg a sziv tiszteletét, s hálájét kifejezni azok iránt kik Istenben boldogult, szeretett kedves nőm — Hengl Emilia koporsajánál, megjelenésökkel némileg vigasztalni kivánták gyászomat, kit deczember hó 18-án ragadott ki a halál karjaimból. Forró köszönet és hálám által legyen leróva a kötelesség mellyel örökidőkre tartozom Kaposvár érdemes közönsége azon részének, mely a koporsót megtisztelé jelenlétével. E nép őszinte szeretetében én mindig biztam, és nem csalatkoztam. Kelt Kaposvárott, decz. hó 26-án. 1863. Rauch József. *(Beküldetett.)*

* Decz. hó 17-én reggel hat órakor egy csendőrnek tudomására jutott, hogy Kara Miska rablóvezér öt pajtásával Dr.-Tamási körül tartózkodik. Hét csendőr kevés idő mulva portyázásra indult a Dr.-Tamási erdőben, a rigóczi csárda irányában, hol egy emelkedett dombon szalonnát piritott a hat duhaj, s a csendőrök közelökbe lopództak, kiknek vezetőjök megkezdte a tüzelést ellenök. Mind két részről jó darab ideig, s élénken folyt a puskatüz, mig a csendőrök előtörtek, és a rablók felé rontottak; e pillanatban két lövés, két csendőrt talált, és pedig a vezetőt azonnal halálosan, egy másik közlegényt sulyosan sebesitve, ki pár nap alatt szinte meghalt. A haramiák futásnak eredtek, helyszinén hagyva két szürt, két könnyü köpenyt, egy zsebkendőt, vadásztáskát 10 db. tölténynyel; lőportartót s egy revolvert. Az üldözésben Köpe János rabló elfogatott, egy pedig megsebesittetett, azonban menekülnie mégis sikerült.

Mint halljuk, ujabban a legszigorúbb intézkedések lépnének életbe, melyekre valóban szükségünk van ily időben, midőn majd minden hétnek meg van áldozata, s a gonosztól nem birunk menekülni.

* 28-án, d. u. 2 órakor hozták be a székvárosba katonai fedezet alatt Vécsi István féltelkes polgárt Zádorból, családostól, kik — mint orgazdák — egy rablóbandát rejtettek házoknál, s a megjelent pandurok előtt eltitkolák. A pandurörmester Hassila, másod magával a pajta felé tartott, hol a rablók rejtve voltak, s az ajtóban mindjárt lövésekkel fogadtattak, s az őrmester agyonlövetett, a másik társa félreugorván, a rablók megszöktek, többféle holmit, 15 db. aranyt s körülbelül 900 db. csicsedlit hagyva a helyszinén. Ugyan most halljuk a hirt, hogy Somssich rablói a rablás után nehány napig a vámosi pusztán tartózkodtak a cselédek közt; ott lakmároztak, — ha igaz — még vadászatra is kijártak. Itt is midőn a csendőrök megjelentek, a cselédség eleinte tagadta a rablók jelenlétét, s midőn utóbb ismét megjelentek, a cselédség közt álltak a haramiák, s a fegyveres őrök közeledtére különváltak azoktól, s a tüzelés kezdődött, mig a haramiák megillantak. Ha bár merre nézünk, mindenütt egy-egy fészkére találunk a gazembereknek, melyek termik az akasztófa virágait, — ugy valóban itt az ideje a legszigorubb intézkedéseknek, mert saját vagyonunkon földönfutók leszünk!!

Nyilt posta.

F. K—nak: N.-Kanizsa: a kérdéses műről csak magán levélben válaszolhatnánk; irjon ön addig mást.

P. G—nak, Litéren: Megkaptuk, rövid időn világra jő, bár — fájdalom — nem ép testtel. Meg fogod bocsátani a műtétet.

S—nek, Veszprém: A levélben igért felfedezés és látogatásra számolunk.

K—nak, G—en: Megérkezett, köszönet érte, nehány napi késedelem ne aggassza önt.

T. V—nak, Sz—L—én: Hiában várunk?

S—nak, H—n: Ugyan ezt izenjük.

„Hogy lehet a Patkókat kiirtani.“? Ha ön ezt tényleg is bebizonyitaná a megye hálájót örökölné.

„Szem és csillag“. Használni fogjuk.

G—nak: Kaposvárott lakik a kérdezett.

H. Gy—nak, Z. K—en: Nagynehezen időért; gyakrabban, gyakrabban! kapta-e küldeményünket?

„Való történet“. Ha mese volna, közölnők.

Cs. S—nak Pest: Várunk tőled valamit.

Iháros B. vidékére: Levelét kaptuk, olvassa el ön lapunk előczikkét, s némileg tájékozhatja magát; ha ideje engedi magán levelet is irunk.

T. Á—nak — S—on: Kérünk, sürgetünk ujra.

„Novenapjára“. E két szóban jobban kifejezhette volna ön kivánságát. Isten éltesse.

„Griseldis a szinpadon“. Kissé hosszu; s ön a mézben mérget nyujtana a közönségnek.

T. N—nak, V—ben: Ön ezennel kineveztetik az előfizető gyüjtők „nagy mesterének“, mert a mai világban 30—40 egyént az irodalomnak beverbuválni, egy helyen, ez nagy ritkaság. Ezerszer köszönet.

V. Palotára: Ugyan ezt!

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

Gazdasági tudósítások.

Kaposvár, decz. 27-én. Folytonosan tavaszi napok; a gazda szinte sir örömében, nem azért, mintha elviselhetetlen volna az öröm, hanem előre retteg a nyártól, hogy üt az ki, e rendkivüli időjárás mellett? sem hó, sem eső; a föld szomjazik, s kutaink már is zavaros vizet adnak, sok pedig nem is ád. Mind a hó-, mind az esőnek alig van pár órai élete; pedig vetéseinkre is jó volna a hó, sok helyen nagyban kezdenek az egerek pusztitani a vetéstáblákon. Száraz hideg alig nehány nap volt; többnyire ködös, nedves, egészségtelen napok járnak.

Az eleségárban semmi változás, kivéve a zabot, mely emelkedett. Piaczi vásárlásokból kevés szállittatik tová, leginkább belfogyasztásra történnek az eladások.

Egyéb élelmi czikkek ára naponként emelkedik; nem sokára Pestről hozatunk még sárgarépát is, ha igy megy! A tehenek nagy részt elapadtak, alig kapni tejet. Takarmányban nem lész szükségünk, sokat segitett az idő, aztán meg nagyobb is volt a lárma, mint a veszély. (m. p.)

Szinházi rovatunk ez alkalommal hely szüke miatt betöltetlen marad; addig is azonban, mig bővebben szólhatnánk hozzá, figyelmeztetjük a szinigazgatóságot, hogy válogatottabb darabokkal traktálja a közönséget. Az „Özönvizi képek“ nem vonzanak, s adnak tele házat. A bérlet innen-onnan lefoly, s ha ujat akar nyitni az igazgatóság, biztos sikerre csak ugy számithat, ha élvezetes, s a társaság erejéhez mért darabokkal áll elő.

HIRDETÉSEK.

Hirdetés.

A fényes porta és egyes államok közt létrejött uj kereskedelmi szerződések folytán a török császári kormány a dohány kivitelt, továbbá az idegenek által kezelt dohányeladás feletti ellenőrködések, végre a kivitelre szánt áruknak az egyik török kikötőből a másikba leendő szállítása iránt, néhány különleges szabályokat bocsátott ki.

Ezen szabványok, bővebb körökbeni megismertetés tekintetéből — miután azoknak egyes határozatai a török országgal közlekedő kereskedők és hajósokra nézve érdekkel birnak — a magas cs. kir. kereskedelmi ministerium folyó hó 15-én 13821/1074 sz. a. kelt intézvénye folytán, német forditásban a „Wiener Zeitung“ 1863-diki November 5-én 255 sz. a. kiadott lapja nem hivatalos részének 1296, 1297 számu oldalain, — az „Österreichischer Central-Anzeiger“ czimű lap f. é. novemb. 6, 7, 10, és 12-én kelt 255, 256, 258, és 260-dik számaiban, és végre az „Austria“ czimü hetilap f. é. oktob. 26-án kiadott 43 számának 739—741 oldalain közöltettek.

A miért is a t. cz. érdekelt közönség e közleményekre ezennel figyelmeztetik.

Sopron 1863 november 27-én

A kereskedelmi és iparkamara.

Előfizetési felhivás

AZ ORSZÁG TÜKRE

budapesti nagy képes lapra.

Megjelen minden 10 napban, hozva évenként **260—280 képet** és minden évnegyedben **pompás nagy mülapot**. Szövegét legjobb iróink irják.

Előfizetési ár: egész évre 12 ft. félév 6 ft. negyedév 3 ft.

A pénzek a kiadó hivatalba: Pest, egyetem utcza 2-ik sz. küldendők.

Árverési hirdetés.

Mely szerint 1864-ik évi január hó 11-én reggeli 8 órakor Sámsonyban az urasági koresma bor- és husmérési joggal 1864-ik évi april 24-től számított három évekre felsőbb jóváhagyás kikötése mellett a legtöbbet igérőnek haszonbérbe fog adatni, mely napra a bérleni szándékozók elegendő bánat pénzzel ellátva; Sámsonyba a hely szinére azonnal meghivatnak, a bérleti feltételek az uradalmi irodába Kis-Komáromban addig is megtudhatók.

Kelt Kis-Komáromban 1863. november hó 26-án.

Az uradalmi tisztség által.

Hirdetés.

Alulirt mint a kaposvári zenetársaság első hegedűse, mély tisztelettel jelenti a nagyérdemü helybeli és vidéki közönségnek, miszerint, e hótól kezdve, egész jövő évi farsang végéig állandón Kaposvárott tartózkodó, 9 tagból álló, egymásközt szerződésileg kötelezett, s jó hangszerek birtokában levő zenetársaságot alakított; ugyanazért midőn biztosítja a t. közönséget arról, hogy jól szervezett társasága opera, táncz és magyar dallamok és a t. közönség izlésének megfelelő előadásával kármely fényes tánczvigalom-, estély- és ünnepélyen minden igényt kielegítend, egyuttal bátorkodik a t. közönség pártolását, s adandó alkalmakrai meghivását tisztelettel kikérni.

Horváth István első hegedűs.

Használat előtt.

Használat után.

Lótulajdonosok különös figyelmébe ajánltatik

az

OTTENREITER LIPÓT

csúz-ellenes-irja lovak számára, Linimentum anti-rheumaticum equi.

Ezon hathatós szer, mely a lovaknál akár frison támadott, akár idült rok, kantságánál, vagyis azok lábainak csúszos-rheumaticus gyulladásánál, marjulásokrándulások és bokacuklásoknál, lapoczka s kereszt bénaságánál, vagy a meghűlés által elöidézett bárminö csúzos feszesség és merevedettség ellen, indaganatná idösb elgyengült, vagy kicsigázott, kimerült és gyenge lovaknál alkalmazandó, és ezen elösorolt bajoknak eddig még hallatlan gyors gyógyulását hozza létre. — Ezen ir nemcsak magán-bizonyitványok által, hanem a pesti m. k. állatgyógyintézet által megvizsgáltatott s valóban gyógyerejünek tapasztaltatott s hivatalos bizonyitvány által megerösittetett. — Miután ezon ir alkalmazásánál gyors és jó hatása mellett, sem a ször szinének változásától vagy annak kihullásától tartani nem kell, és több évig is megtartja gyógyerejét, azért is ezon ir nemcsak Magyarhonban, hanem austriai birodalomon túl is a legkedvezöbben fogadtatott és jó hatása miatt elismerésben részesült.

Ezon ír kapható, alulirt czimem alatt, nevemmel ellátott pecsétnyomóvak lepecsételt kökorsókban a használati utasitással együtt. Ára egy kis korsónak 2 frt. 50 kr., nagy 4 frt. 50 kr., 30 kr. az elmálházás minden egyes korsótól. — Megrendelések csak az ir és elmálházási értéknek posta-dijmentes megküldésével azonnal pontosan teljesittetnek. — Kapható és megrendelhető még Pésten ugyanazon árért mint nálam t. cz. **Török** és **Wagner** gyógyszerész **Kuchmeister és Thalmayer** gyógyanyagkereskedő, **Hollósy Testvérek** kereskedő uraknál.

Külföldön **London, Páris, Berlin, Frankfurt, a. M., Sz. Pétervár, Zürich** és **Genfben** az ottani lapok hirdetési szerint.

Következő uraknál, vidéken az áára egy kis korsónak 3 frt. egy nagy 5 frt.

Arad: Schlesinger Vilmos.
Baden: Bauer M. gyógysz.
Bajján: Csernyes Testvérek.
B. Gyarmat: Sipler testvérek.
Bécs: Wittman & Freyler.
Brünn: Kubesch A. jun.
Csáz: (Kom. megye.): Borsay E. gyógysz.
Debreczen: Rückl A. J.
Eger: Wesely János, gyógy.
Elesd: Horváth Fer. gyógysz.
Grata: Fischer A.
Győr: Lehner Fer.
Insbruck: Tsurschenthaler M.
Kassa: Novelly Sándor
Klagenfurt: Skola G.
Koloszvár: Wolff F. gyógysz.
Kronstadt: Jekellics E. gyógy.
Krems: Seidl M.
Langenlois: Mayer Károly
Lemberg: Berliner A. gyógysz.
Linz: Cusolle J. unokaöcsse.
Losonez: Bábsak A. H.
Miskolcz: Spuller A. J.
M.-Schönberg: Gedult Fried.
Marm.-Sziget: Sersin F.
Nagy-Várad: Kiss Sam.
Nagy-Kikinda: Gartlgruber M.
Nyiregyháza: Járossy G.
Oravicza: (Bánságban): Becker S.
Orahovicza: (Slavonia): Herczog F.
Orosháza: Sulyog Ede.
Pancsova: Krancsevits G.
Pécs: Haldecker A. F.
Pozsony: Walko M.
Prága: Lönhardt K.
Putnok: Szepessy Gy. gyógysz.
Rimaszombath: C. Hamiliar
Rzeszow. Schalter J. és társa.
Sümegh: Thanhoffer S.
Szathmár: Weisz J.
Szeged: Schlesinger H.
Szegszárd: Gutter A.
Sz.-Fehérvár: Roszberger J.
Szombathely: Kelemen S. A.
Sopron: Müller P.
Stockerau: Dischendorfer J.
Tata: Hennel C.
Unghvár: Pollák P.
Uj-Becse: Wagner Fer.
Uj-Vidék: Schreiber Ferd.
Veszprém: Buttner Ján.
Warasd: Ambrossits M.
Wels: Wallner és Csischeck.
Werschetz: Guist Mih.
Zala-Egerszeg: Handtok István.
Znaim: Schmidt G.
Zombor: Popits István.

Nagy-Kanizsán egyedül csak Fesselhofer Józsefnél a főutczában, a városházépületében kapható, ahol az ár 3 és 5 frt. o. é.

☛ Kapható nálam azon más hires és ismeretes Wagner J. vegyész és gyógyszerész ur által készitett öt különféle **barom-, táp-, és gyógyporo**, melyek lovak- és szarvasmarháknál, juhok-, disznók- és baromfiaknál legjobb sikerrel alkalmaztatnak, ezen porok a m. k. állatgyógyintézet által megvizsgáltattak és hitelesen bizonyittatik, hogy azok a gazdasági czélok elérésére alkalmatosak.

Az ára, mint a feltalálónál egy nagy nyalábé 80 kr., egy kicsinyé 40 kr. o. é., használati utasitással együtt. Megrendelések pontosan teljesittetnek.

Ottenreiter Lipót, okleveles állatorvos,

kis-hid-utcza 3. sz. Vadászkürt átellenében a és kerepesi uton, öt-pacsirta-utcza 10 sz.

WAJDITS JÓZSEF

Nagy-Kanizsán,

a t. közönség figyelmébe ajánlja eddigelé létrejött vállalatait, u. m.:

KÖNYV-, MŰ-, HANGJEGY-, IRÓ- ÉS RAJZSZER-KERESKEDÉSÉT;

DOMBORNYOMÁSÁT (Hochdruck,)

MAGYAR-NÉMET KÖLCSÖNKÖNYVTÁRÁT,

könyvkötészetét, műmunkászatát;

ügyvivőségét a pesti, bécsi műegyleteknél,

bécs-prágai

PAPIRSZÖNYEGRAKTÁRÁT

s végre ujonnan felállított

KÖNYVNYOMDÁJÁT,

s tisztelettel kijelenti, hogy megrendelést pontosan és gyorsan teljesít bármily távolságra is.

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa. III. évfolyam. 2. szám. 1864. január 10-én.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és müvészet köréből.

Megjelen e lap legalább egy iven julius hó 1-től kezdve minden hó 1-án 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 6 frt.; félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr — Minden előfizető a tulajdonos kölcsön könyvtárát az eddigi fenntálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyilttér egy Petit sorért 10 kr. — Hirdetések négy hasábos Petit sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. s bélyegdijért 30 kr. fizetendő. A beiktatási dij s a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, ugy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

⊙ Kaposvár jan. hó 6-án.

E lapok szerkesztőjénél mai napon, délelőtt 10 órakor összejövetel volt a Kaposváron épitendő gőzmalom érdekébeni tanácskozás végett.

Jelen voltak: gr. Niczky György, Freistädler Antal, a kaposvári uradalom főbérlője; Bückhel Miklós, Vissy Pál, Hönig József, Tevely Elek, Fekete Gábor, Szokolay Dániel, Pallisch Károly, Souheitl Ferencz, Hittaller József urak.

A gőzmalom szükségessége, Kaposvár és vidékére nézve, egyhangulag kimondatott; s hogy az eszme mielébb testté váljék, gr. Niczky György ur több szakértővel felkéretett, hogy lehető rövid idő alatt adjanak be egy jól kidolgozott, s biztos alapokon nyugvó előterjesztést, következőkről:

Mennyibe kerül egy gőzmalom, hat köre?
Hol épitessék az?
Mennyi részvényre?
Hogy legyen egy részvény?
Mi a forgalom évenként, s mi hasznot nyujthat?
Honnét nyerendő a fa, s mennyiért öle? javasolható-e a Pécsről köszénszállítás azon esetben, ha a társulat jutányosan nem kaphatna fát?

Ez csak előtanácskozás volt, de ha a jelenvoltak lelkesülésének arányban fog állni a közönségnek saját érdekein melegülő részvéte, — ugy Kaposvárnak lesz gőzmalma.

Kivánjuk szivünkből.

Somogy megyében uralkodó keleti marhavész dec. 10-től 31-ig.

Az összes megyében ezen időköz — 21 nap — alatt megbetegedett 210 darab szarvasmarha, előbbről maradott beteg 128, s igy az összes beteg szám tesz 238 darabot. Ebből meggyógyult 97, elhullott 233, betegen maradt 9 darab.

A marhavésznek e megyében kiütésétől fogva összesen megbetegedett 10-től 31-ig 2050, ebből kigyógyult 470, elhullott 1547, lebunkóztatott 25. Minélfogva a megfertőzött 14 községben a vész kiütése előtt létezett 5262 darab szarvasmarhából ez idő szerint megmaradt 3690 darab.

A fentebbi időszak utolsó napján még következő helyeken létezett vészes marha, u. m. sávolyi pusztán 5, Főnyeden 3, Porrogh-Szt. Királyon 1, s igy összesen 9.

A többi helységek legnagyobb számában már több hetektől fogva nem fordult elő vészbetegségi eset; nagyobb biztosság okáért még is jónak találta a bizottmány a vész megszüntét kinem mondani — és a rendőri felügyeletet még mindig folytatni, azon biztos reményben lévén, hogy a fentebbi még mindig beteget tartalmazó helyeken is, mint hogy már a mindenütt csak egyetlen udvar van fertőztetve és ezekben is a marhák legnagyobb része már ragályon keresztül menvén, a ragályos marhavész rövid napok alatt megszünend és igy az egész megyében egyszerre szüntetheti meg a bár alkalmatlan, de mint nálunk is bebizonyult eredményeiben üdvös orvos-rendőri intézkedéseket.

Ezek folytán bizton reménylem, hogy nem sokára szerencsés leszek egy általános e ragályos kórra vonatkozó kimutatással, annak megyénkbeni megszünését jelenthetni.

Kaposvár jan. 5. 1863.

Dr. VISY PÁL,
m. főorvos.

XI. Nyilt levél

Nagy-Kanizsa város képviselő testületéhez.

(A közrendészet ügyében.)

d) *A vásári ügy.*

A vásári ügy mindenesetre a kapitányságé. Városunkban országos és hetivásárok tartatnak, Csak

---

TÁRCZA.

Vihar alatt.

(1863. decz. 12.)

Ordítva zúg a bősz elem,
A merre száll — ott rom marad
Fát tördel — és erős tetőt
Bont széjjel egy pár perez alatt.
A merre száll — hol elhalad
Jaj hangzik és könyü fakad.

Én nem sirok, akármi nagy
Mértékben sujt a bősz elem!
A pusztulás bus angyala
— Mig van hitem — nem ver le, nem!
Hiszem, hogy: a sötét romok
Közt uj világ szive dobog.

Mig zúg a szél s rombolva száll:
A kóranyag röpül vele!
S ha elvonult: az égi nap
Mosolygva néz a földre le.
S kifejti azt a szent csirát,
Melyből leend az uj világ.

Lezúg előbb utóbb a vész,
Tisztább — üdébb leend az ég.
Az összedölt romok felett
Dicsőbb jövő sugára ég...
S hitünk az égi szent erő
Szebb korszakot teremt elő.

PAP GÁBOR.

Ujévi ajándékok,

Midőn az ember háromszázhatvanöt napon át egyebet nem tesz, mint szenved, izzad, fárad, fizet, hiában remél; hisz abban, a mi lehetetlen; várja azt, a mi még a gondolatban is messze van!...

Midőn az ember kézszorításra számit, s oldalba lökik; nézi a vörös számokat a lutriban, s feketék mind; vagy ha két-három szám vörössel van is kirakva, akkor meg a boltig elvesztette a „lutriczédulát.“

Midőn legfeljebb ugy álmodol egy 5 ftos bankjegygyel, s ha felébredsz, sehol nem találod, sem tárczádban, sem zsebedben, sem fiókodban, sem semminemü rejtekedben, melyek a te szobád ajtaján belül vagynak!...

Midőn barátod édesen megpusziz, s a Deákszür alatt tör van kezében.

Midőn már nem csak a Balaton, Duna és Tisza partján látsz hálókat kivetve, hanem a termekben, köszhelyen, utczán, magányban; akár 100-ör is beleakadj mindennap, mint a légy a pókhálóban.

Midőn becsületes ember vagy, s nem kapsz contóra, mert pénz a becsület!...

Ily időszakban, ilyen életben valmi jól esik szegény halandónak, ha egy évben legalább egyszer meglepetés vár rá, s az ujév első napján 1000-ed részben visszafizetik, megadják azt a kegyes jó szivek, mit a mult évben kifizetett, elköltött, elvesztett, csalódott, csalatott.

Ily boldogitó, fizető nap volt az 1864-ik év első napja.

Ily napot legfeljebb a nagy sorshuzásokon nyerhet valaki, kinek „bolond szerencséje“ van.

Ah, csakhogy eljöttél, kifizettél bennünket, szinte könnyebben érzi az ember magát.

No, lássuk az ajándékokat!

Első ház:

Szegény ember egész napon át fát vágott; 50 krért legalább 2000-szer emelte fel fejszéjét, hogy a fánál, mit vág, más melegedjék; még estvével is megtoldotta a napot, hogy becsülettel végezhesse munkáját; késő estve hazatér, ágyba dobja magát, s bár a test fáradt, a lélek olyan szépeket álmadik... Megálmadta, hogy ezután nem gyalog jár, hanem lovon; fényes nyerget lát pitvaran, még lovagolhat is, ha akar; szinte könnyebben vert szive, midőn felébredt.

Korán reggel kimegy istállójába, ott talál egy szép serege szürkét.

Ah, Istenem — kiált fel — hát csakugyan nem csal az álom?!...

Végig czirógatja a szép állatot; a kenyeret, mi magának szánt reggelire, neki adja; kefélgeti, üngével simitja; fel is ugrik rá; mily jó ülés van rajta.

A mint megy ki az istállóból, kint a falba vert szegen fényes kantárt és nyerget lát.

Most majd elsett örömében. Egyszerre Rothschildnak hitte magát; a hit oda emelte, hol végre megszünnek a csalódások...

Fut a hátulsó szobába, hogy majd elmondja feleségének a meglepetést az ujév ajándokát; s a mint a szobába lép, ott talál egy fehér köpenyt.

Most tudta meg hányat ütött az óra!

Kapta tegnapi napszámát, s elment szépen fizetni.

Köszöni szépen az ilyen ujévet!...

— — — — — —

Második ház:

A falusi földbirtokos egész héten nem tett mást mint készen levő eleségét nézte; hogy senki sem veszi; kiméríe a hátralevő conventiót; kovácsot, bognárt, csizmadiát kielégitett; a mészáros irgalmatlan hosszú kontóját keresztül huzta. Hála az égnek, szabad — gondolá magában — s Sylvester estvéjén nyugodtan üritgeté öblös kancsóját.

Most nincs más hátra, minthogy valahára ő kapjon valamit, s ez a varázs-reggel, az uj év reggele.

Lefeküdt, csendesen aludt; ki is ne aludnék el annyi gond, fáradság és zaklatás után?...

Reggel még sötétes volt, hogy asztalára pillantott, rajta találva egy iv papirt, melyre kivülről ez volt irva: Boldog uj évet! belől pedig ez:

Tizenöt font kávé, extra fein Mocca. .	12 frt
Hatvan font czukor, b. Szina gyárából .	24 „
Jamaica plus ultra Rhum, a Péterhofer	21 „
Chester, Newschattel, Gorgonzoló és liptai sajtok	16 „
Négy mázsa marhasó	33 „
Sz. mártoni gőzliszt, a fő kézből (ezt már tudni kell, mit jelent)	45 „
Négy kötőlánczz, hat vasvilla, abroncs, öt ezer beczszeg s egyéb apróléksság . . .	28 „
Summa-summarum 179 frt o. é.	

Tisztelettel: Gyömbér János, füszer- és vasárus.

Nagyot sohajt szegény gazda; nézi tárczáját, s oly lapos, mintha háromszor is kivasalták volna egy szorzomban.

A mint a jobb lábra való csizmáját huzza, belép a divatárusnő, a másik csizmát földhez vágja!

Épen beretválkozni kezd; legjobban mázolja a a szappant, jön a kőmüves, utána az ács, aztán a cselédség egyenként a kis restantiákért.

Ez aztán szép ujévi ajándék.

— — — — — —

Harmadik ház: Boldogházy nagyságának mindig egyik fő élvezete volt a kirándulás, kocsikázás; hanem ki járna mostani időben azokon a régi szdszos csészéken, Nóé bárkáin, melyeken a csirkék bóbis-

pár évvel ezelőtt sem láttunk egyebet ponyvás sátraknál, ma már azonban fabódékban is árultatnak az áruczikkek. Idegen iparüzők is sokkal nagyobb számmal látogatják vásárainkat, jeleül annak, hogy N.-Kanizsa évekről évekre érdekesebb és szükségesebb várossá alakuland. Ebből következik, hogy a sátrak és az áruczikkek elhelyheztetése sokkal kiterjedtebb tért igényel az eddiginél. Annál nagyobb szükségünk van pedig erre, minél igazabb az, hogy jelenben a vásár a városnak még mindig azon részén tartatik, mely minden tekintetben a legkényelmetlenebb. A sátrak, az aruczikkek mind ott rakatnak egymás hátára, hol a városnak legkeresettebb utczái vágnak keresztül egy keresztutczát képezve. Hogy ez által mennyire sértetik a szabad forgalom, a közbátorság és tisztaság, azt csak az tudja, ki szemtanuja ezeknek.

A városnak igen széles utczái vannak, igy épen nem vagyunk kénytelenek, hogy a vásárt még mindig a város közepére, azon kereszt utczára szorítsuk, mely legkevesbé alkalmatos e czélra.

A sátraknak és az áruczikkeknek elhelyheztetése a hatóság köréhez tartozik, tehát épen nem nehéz e bajon segíteni. Nyujtsuk meg a tért, kötelezzük az eladókat arra, hogy sátraikkal és áruczikkeikkel nyomuljanak fel a tanoda és a kis templom felé. Ez által védve leend forgalom, közbátorság és tisztaság.

Nem kell feledni azt, hogy a vásárnak elhelyheztetésével a házak értékét emelni és csökkenteni lehet. Az rendesen ugy van, hogy hol a népgyülekezet történik, az egyesek ott hagyják el fillérjeiket, a szerint a mint az egyiknek háza értékében nöttön nő, ugy a másiké mind inkább csökkenik; hol egy két háztulajdonos és kereskedő évenként ezereket rak félre, százan maradnak szegények. E szempontból tekintvén a vásári ügyet, már csak azért is kell ennek szélesebb térre leendő elhelyheztetésére gondot fordítani, hogy a jó az aequalis divisio értelmében általánosabbá tétessék.

Igaz, hogy a sátraknak és az áruczikkeknek elhelyheztetését ugy kell tenni, miszerint az eladók hátrányt ne szenvedjenek, ugy de a vevőknek is hasonló jóban kell részesülniök, tehát ha e szempontból veszszük is figyelembe a vásári ügyet, nem lehet ellenvetést gördíteni az iránt, ha valaki azt kéri, hogy a vásártér kissé hosszabb és szélesebb térre helyheztetik át, mert az által nem csak hogy sem az eladónak, sem pedig a vevőnek kényelme nem sértetik, söt inkább védetik.

A hetivásárokat különös gonddal kellenék szabványozni, még pedig az áruczikkel terhelt szekerekre nézve ugy, mind a gyalog árusokra. Ezeknek mindegyike a legnagyobb rendetlenséggel foglal helyet ugy, hogy a szekerek közt majd alig járhatni anélkül, hogy az embert ló ne rugja hátba vagy ökör ne kapja villára. Sokszor alig mehetni tovább a járdán a nélkül, hogy zsiros fazékba, tejesköcsögébe ne lépjen az ember, vagy szalonna-zsirfoltot ne kapjan krinolin ugy, mint a buda, és ez mind azért történik, mert az eladók a legnagyobb rendetlenséggel foglalnak helyett a járda mentében. A kofák egymást elnyomni akarván, annyira összeülnek a járdán, hogy alig marad félölnyi tér a járókelőknek, pedig eléggé kényelmes ám a járda mindenütt. Elfoglalják még a kereszt szekérutat is, s igy nehezítik, veszélyeztetik a szekerezést, a szabad forgalmat, mely miatt sokszor életveszélyes esetek is merülnek föl. Tér — és mindig csak tér kell a vásározóknak.

Zala-Egerszeg nem nagy város, még is utánzásra méltó rendben tudja tartani a vásárokat. A szekeres árulóknak kötelességükben áll ugy foglalni helyet, hogy szekér és barom rendes sorozásban tünjenek föl.

Kanizsán ha végig tekintünk a kofapiaczon, be kell vallanunk, miszerint helyiség alig kinálkozik az áruczikkeknek kényelmesb elhelyheztetésére. Tán sehol e világon nincs az az eset, hogy a kofák a járdát oly annyira magukévá tegyék, mint városunkban. Takarodjanak el ök az épület falazatától az országut felé eső védözövekek felé és ennek mentében foglaljanak helyet, számukra elég itt a hely alolról föl a kis templomig.

A dohos gabonának és ázaléknak, ugy az ártalmas vagy bármi idegen vegyitékkel kevert minden piaczi tárgynak, éretlen vagy rothadt gyümölcsnek, rothadásnak indult halnak, gyanus gombának, zöldségnek, döglött ráknak, beteg majorságnak, szóval az egészségre ártalmas minden tárgynak árulása általában tiltva legyen s egyszersmind elkobzás alá esvén, megsemmisíttessék.

Az eladó mit sem törődik a romlott áruczikkek megvásárlása következményeivel, ő megelégszik azzal, hogy pénzt vesz be. E szerint a hatóság gondja és tiszti kötelessége ezek ellen hatalmas ovást tenni.

Az árszabás alá eső hus és süteménynemüeknél ugy általában bármely más vásári áruczikkeknek eladásánál is a **hamis mérték használása, mértékkobzás s pénzbirság alá essék.**

A hamis mértékről nagyon sokat említhetnék meg, mégis hogy undort ne okozzak, a sok közül csak annyit mondok, hogy igaz mértéket egyedül a gyógyszertárban kapunk. Ez átalános panasz. Az időben történt, hogy a tanács nyilvános ellenörködést gyakorolt a mértékek fölött, volt az utczán mérték és mérő egyéniség azok számára, kik a megvásárolt hust és egyebet megmérethették s megmérték! Miután azonban sok ügygyel-bajjal — — — járt e felügyelet, azért el is hunyt az urban!

Valóban nem volna felesleges egy folyamodványt feltennie a czinkotai itcze és az igaz font kiszolgáltatása megnyeréseért, hogy mondhatnák nagy örömmel: 64 és 32.

TERSÁNCZKY.

Kökénylabdacsok Chinából.

A Chinaszegi*) pletykaságok patikájából.

Dr. Másvilágraküldi Habakukk receptjei után készíté a „Szem-fülhöz“ czimzett gyógytár levénebb kuktája.

Tartalom: Kukta ur csizmadiát fog; mig máskor a csizmadia szokta ötet a czizmadijáért megaredálni. — Kidőlt mandulafa, keserü mandulástól. — Hánzliból János igen, de Jánosból Hánzli és botból borotva nem lehet. — A szellemi pandur által előhurczolt dicusokre vizespokrócz teríttetik. — Egy jó gyomru beteg, ki a kigyót — békát elnyeli, de a füst nem megy szemébe. — Szeglet patika; szólj igazat, betörik a fejed! pedig igazmondás nem emberszóllás, s viszont: emberszólás nem igazmondás. — Uj köpönyeg, rongyos csizma. — Felfedezése azon különben igen régi igazságnak: hogy a csizmadiamesterség rokonságban áll a fiscálissággal, mivel mind a fis, mind a csiz börrel és börre dolgozik, azért ezentul igy kell mondani: fismadia és csizkális. — Félreeső postahivatal; sürü expeditio, ritkán nyájas kiadói-arcz. — Kilencz róka, egy vadkörte. Koporsószabásu bugyogók. A gulyáshust az alföldön bükkönynyel termesztik. Elemi iskolák. Irástudó, farizeus, consul és tobak-inas. Három stimmü quartett. — Nagyvendéglő, kis tisztaság, kis portio, nagy drágaság. — Kávéház diák szó; magyarul annyit tesz: „Kerüld e házat!“ Lusta városi tanács, mely halálnak való lassuságában kevés fizetéséhez méri csekély dolgát. — Kicsiny sár (!) üres börtön (?) chinaszegi utcza-járda mint biztos ellenszer a Flasztrátterekre nézve. — „Kutya és macska“ eredeti társasélti igen szomoruságos dráma, irtóztató sok felvonásban; szinhelye: Chinaszeg. Czim- és rangdüh. Ezt követi egy átalános devalvatio ilyenféle jelmondattal: „te is ur, én is ur (tensur helyett) s végre nagysáros ur. Vagyonkülönbség — három csizma fél nadrág.

No! ez csak fáin egy dolog. Napamnak szólok s az ipam is érti. T. öcsémnek irok, s más felel rá, és én a világnak ilyetén megfordított voltából mit combinálhatnék egyebet, ha azt nem: hogy „Kidölt a fa mandulástól, elvált öcsém az ujságtól; most már nem törődöm vele, mert: „bele estem benne vagyok, kályha mellett meg nem fagyok;“ csak azt kérem ki magamnak a t. publikumtól, mikép ne méltóztassék savanyu képet csinálni, ha a botból borotva nem válhatván s a Hánzli és Muki mulasztásait az élemedett koru János helyre nem pótolhatván, kénytelen vagyok az én parasztikus előadásommal élni és uralkodni, s a vizes pokróczot

*) Jelentékeny hely Chinában, kis porczellántoronnyal.

H. Gy.

---

kelnak? Könnyü hintó kell most, melybe a földről belelépsz; uj divatu, Gráczból vagy Kölbertől Pestről.

Példázgatolódott is eleget nagysám a jó szivü férj előtt, midőn a birkanyirés volt, meg a repcze olyan szépen virágzott, s meg is volt igérve!

Mennyi vágy, mennyi fényes álom egész uj évig, melyeknek teljesülését annál jogosabban lehete várni, mert Boldogházy ur az év utolsó hetében Pestre utazott, s csak Sylvester éjén tért haza.

Dörömbölés az udvaron.

Ah! most hozzák, — riadt fel álmából szép nagysám, — holnap azon fogunk templomba menni.

Reggel idejében kinéz a kocsiszinbe, s meglepetésére, nem hogy uj hintót, de a régieket sem találja.

— Az Istenért papuskám, hát az uj hintó? s a régiek.

— Édes gyermekem! ujat nem hoztam, a régieket meg eladtam, mert most már nem csak az emberekre, hanem a hintókra is idök járnak...

— Hát Pestre mért voltál?

— A hitelintézetnél jegyeztettem be magam kölcsönre.

Valóban szép ajándék tőled uj év!

— — — — — —

Negyedik ház:

Mily szép három virágszál egy anya karjain!

Mind a három megérdemelte volna, hogy egy farsangon férjhez menjen, s nem hogy 8—10-en egyik sem!

De hiába!

Tizennégy—tizenöt év óta még a házasság is fehér hollóvá lett; most gyakoribb az ezüst és arany lakadalom, mint az első.

Husz éves ifjuból lesz 40—50 éves fiatal ember. Nem az őszhajszál ijeszti, hanem ez a szó: „holtomiglan, holtodiglan.

A frigy valódi lánczczá lett, melyet kevesen hordoznak örömmel.

A szegény leány csak vár... epedve vár! s mind hiában vár!!

Az ifju pedig senkire sem vár, hanem rohan a hajlott kor felé.

Egyik leány barna legény után sohajtott.

Igen ám, de a barnák nagyon csapodárok a mai időben.

Másik szöke után.

A szökéknek kőből van a szivök.

Harmadik szegszinü után.

Ezek meg felcsaptak — agglegényeknek.

Szomoru uj esztendő!!

— — — —

Ötödik ház:

Szép emeletes ház! a házigazdának — ki még hálósipkában sétál reggel 9 órakor is — oly vig kedve van, mintha az egész év rózsáját ő akarná learatni. De most az egyszer nem rózsára vár, hanem a házbérre.

Boldog nap ez, csak ugy foly be a sok pénz a háziurak ajtaján, mint a viz.

Már 12 óra, meg sincs házbér!

Le izen: azonnal hozzák a pénzt.

A szolga feljön, hogy nem eresztik be.

Ez scandalum! — riad fel a háziur, — s megy maga — epret szedni.

Kopogtat: Drum... drum...

Semmi nesz!

Még erősebben: Drum-a-rata — drum-bum!

Egy árva hang sincs!

Lakatost, lakatost! — kiált bőszülten, — majd adok én nektek elbujni.

Az ajtó nyittatik; s a lakos nem találtatik.

Drága volt a házbér, sötét az éjszaka, az bizony szépen — megszökött, gondolván, hogy ugy is szökő év van...

Ez aztán comikus ujesztendő!...

— — — —

Hatodik ház:

Szép özvegy menyecske várja a gratulatiót.

Sötét hajában a télnek gyönyörü fehér rózsája nyilik, szobor termetét körülfolyja a selyem; mily elragadó szépség; tökéletes igézet!

Minden figyelme az ajtón van; sohajt, remél s az ábránd annyira lekötötte, hogy csak elvétve, néha van a földön.

Vékony csoszogás a hangos folyosón.

Ő jön.

Igen, ő jön a kéményseprő fél ives gratulatióval.

Angyal és kéményseprő, — minő contrast?

Csak legalább a vers volna jó, mely igy kezdődik:

„Szerencsés jó reggelt, ez uj esztendőben,
Ne legyen tüz soha kelmed kéményében.
Vagy ha kigyulad is, megyek lajtorjával,
S kösse be sebemet osztrák forintjával.“

Borbélylegény csinálta e verset dühében, midőn egy falusi jegyző állát jól megkarmolta.

Szép özvegy asszony! s ilyen gratulatio? Pfuj! ennél már galántabb lehettél volna ujesztendő.

— — — — — — —

Végső ház:

Pszt! csendesen lépjünk be, itt szerkesztő lakik.

Styhü! szerkesztő? no, ez tele lehet uj évi ajándékkal, kinek minden ember kedvez, s még ellensége is mosolylyal fogadja.

Csak ugy forr hozzá a nép.

Első kopogás: — Csés jó reggelt uram, ki a napnál is nagyobb világot gerjeszt; fogadja a verset.

— Tán munkatárs akar ön lenni?

— Nem, én vagyok a levélhordó. Ez annyi mint: 5 sexer!...

2-ik kopogás:

— Halhatatlan urfi (pedig házas), fogadja üdvözletemet; s egy csomó levélből kihuz valamit.

— Tán prenumerans ön?

Nem, én a nagy fogadó utolsó pinczérje vagyok, kivántam tisztelegni. Annyi mint: 4 sexer.

3-ik kopogás:

Hosszu, sáppadt kép; előtte zöld kötény; aha, ez boltos segéd; kezében nagy csomag; bizonyosan czukedli a sok keserüséghez, vagy — füge!

Ki ön?

— A nyomdából jöttem, ime, itt a correctura.

— Csakhogy a kiadó is küld valamit a szerkesztőnek!...

4-ik kopogás:

Még hosszabb kép; nagy levéllel kezében.

— Ki küldte önt.

— A kiadó.

Megint kiadó; ebben a levélben okvetetlen pénz lesz.

A levél mohón felbontatik; s mi van benne? bélyegbüntetés!!

No, csakhogy a kiadó is küld valamit a szerkesztőnek!...

— — — — — —

Elég ennyi a gratulatiókból. Ezekből is láthatják érdemes olvasóim, hogy ez az év is bizony aligha nem méltó testvérje lesz az 1863-nak!...

ROBOZ.

azokra teritoni, kiket az ő hibás minőségükben gondolom (az a szellemi pandur) elémbe állit.

Ma reggel volt a patikánkban dr. Másvilágraküldi ur, ki mint más egyébb orvosok, igen okos és szeretetre méltó ember, mivelhogy ókulát visel és maga eszik s mindennap meglátogatja konyhánkat egy két pohár keserüségért, s mindenek felett való szörnyüséges áradozó előadással betegei kiléte, s azok kriziséről szaval az ő diesö pathoszával, amint t. sok orvos és patikárus szokott tenni, mi által én már a recipe megcsinálása előtt elég kényelmes helyzetben érzem magamat ezek kibéczelésében. Most egy kis várost kurál, miről ilyenforma előleges szóbeli orvosi véleményt adott: Chinaszeg városa a beteg, még pedig makacs, de semmi esetre sem halálos. Vérkeringése lassu, mi által apathoticus veszteglése némi aggodalmakra ad okot.

Szemsugarai gyengék, ugyannyira, hogy nemcsak a casinoi bádgyadt világitás van terhére, hanem még az utczai lámpák égését sem szenvedheti; innét az emberek falnak mennek...

Gyomra különben igen egészséges, s megemészt kigyót békát, csak a langyos felszólalások és szivből eredő tanácsokkali élés van terhére. Ezeket kihányja, azért széke (a városháznál s imitt-amott) rendetlen és kemény.

A kór-ismetan szerint ezen betegség organicus és epidemicus jellemmel bir, s fekély alakokban sok kinövési vannak a testen, milyenek:

A) Szegletbolt vagy patika, hosszu pletyka paddal. Ha valaki erre megy s a köpönyegje uj bátorkodik lenni, kétségbe vonják a jogczimet s ráfogják, hogy ugy lopta.

Tanuld meg jámbor arra menő, hogy ez csak annak való, ki forgatását érti; te is ugy eső után szoktad rá venni.

Eredj csak arra rongyos czizmában, s vakmerősködjék a te valamelyik lábadnak az ő veterán nagyujja kikandikálni, majd hallasz olyan épületes epithetonokat, hogy az öreg apád lelke is arról koldul. — Hogyan is volna a te czizmád ily rongyos, ha az ujakat be nem ittad volna? — —

B) Temérdek számu czizmadia és nem kevesebb számu fis- (és nem fis) cális, elannyira, hogy minden panaszos és varratóra egy tiszteletpéldány esik. E két professio közel rokonságban van egymással. Mindkettő bőrből dolgozik, azzal a kis különbséggel, hogy a czizmadia a bőrt fel, bizonyos fiscalisok pedig ledolgozzák; használván a társadalomnak mindegyik ugy, a hogy a maga zsebje legjobban megtelik.

C) Félreeső postahivatal, hol naponkint csak tizenötször van expeditio, amikor is mind annyiszor kivülről nézheted a házat, s midőn a várakozást már meguntad belülről, savanyu kiadói képpel jutalmaztatól.

Jó ez nekod atyafi! a ki ugyis csak azért jársz oda, hogy a huszadmagaddal megrendelt egy példány ujságot elvidd onnét; pedig tudd meg, egy ujságban vajmi kevés van s ha még ezen is annyian osztoztok, hát fele is csak a hirdetéseket kapja.

Nem kevésbbé jól esik e hosszas várakozás azon pénzeslevélért csuszó-mászó embereknek, a kik koporsó-deszka szabásu bugyogóik büszke érzetében igy szoknak beszélni: „Miért nem esznek az alföldi éhes emberek gulyáshust? hisz elég birkabőr terem Debreczin vármegyében.“

D) Sok elemi iskola, honnét csak minden secculumban kerül ki egy irástudó és farizeus, ki egyuttal a harangozás művészetében mindazáltal szép jártasságot szerez; a ki pedig a világot teli tudja harangozni, az tobakinas létére is nagy méltóságra vergődhetik.. Facta loquntur!

E) Koszorus musikális összejövetelek, háromhangu négyessel.

F) Kis vendéglők nagy, zöldfa, és mindenféle czimmel, melyek azon felül hogy kicsinyek és csak a penésztől zöldek még jó drágák is. Hogy is ne lehetne a piszoktól és drágaságból erényt csinálni s a kis vendéglőt nagynak hini? mikor már az is megvolt valahol irva, hogy Tompucc, a világ legnagyobb törpéje...

G) Elegy-belegy közönségü kávéház, hol előbb kapni egy jó feketét (vagyis czigányt, mivel más embert alig látni benne) mint kávét.

H) Lusta városi tanács; ezt tovább lehet lökni, mint küldeni. Tanácsosnak csak azért tanácsos lenni, hogy naponkint délig nincs az ember otthonn a családja lába előtt, s hogy délután mindennap pinczeszeren lehet, s végtére ha otthonn hideg a szobája; a városháznál jó meleg helyen lehet a még életben levő legyeket fogdosni . . . s szép szóval megvárni, mikor harangoznak ebédre?

I) Töméntelen sár. Ezt ezelőtt a rabok szokták elhordani, hanem miután most már erkölcsileg oly jólábon állunk, hogy a rabságra is concursust kell hirdetni, azóta térdig dagasztjuk a csemcsegő matériát.

Kövezet — nélkül, azaz hogy trottolni való flaszter egy utczában valami fél soron van, hanem az is oly ritka és hegyes, hogy a rajt végig haladni elkárhoztatott tyukszemes halandó, kinjában az eget is bögőnek kurjongatja.

L) Véghetetlen sok országos vásár, hanem a 12, vagy hány is van — nem ér egyet.

M) Élet nélküli társas élet. Ez nem is volna csoda ilyen világban, de a baj nem onnét ered, honnét talán megengedhető volna eredése, hanem az az izé teszi ezt, hogy ma már a teljes czimü urak a tekintetesek által szörnyen lenézetnek, s a kinek olyan vesperás köpönyegforma krispinje és tehénszáju bugyogója van, avagy két petákkal több szörög a zsebében mint más emberek, az nem a földet, hanem a háznak tetején dolgozó czereposeket nézegeli. O tempora, o mores! o bő bugyogónes et krispines!!! Pedig azért mai napig mégis csak ugy áll a világ: hogy nem tens ur, hanem: te is ur, én is ur; kik annyira egyenlők kezdünk még a szegénységben is lenni, miszerént nem sokára kettőnknek lesz fél nadrágja s három czizmája!! H. Gy.

Megyei tudósitások.

Z.-Egerszeg, decz. hó utolján.

Nagyon tisztelt szerkesztő ur! A „Z.-S. Közlöny“ utolsó számában Somogyból egy különösen feltünő számla közöltetik, melyet egy gazdag földbirtokos, állitólag az első m. bizt. társaság ügynöke elé terjesztett volna; — annak bebizonyitására tehát, hogy még több ilyen spiritusba való ember élvezi a szabad levegőt, egy hasonló költség jegyzékről bátorkodom önt értesiteni.

Ugyan is egy vidékbeli orvos, ki Hahnemann üdvös tanának soha sem volt valami nagy barátja, sőt ki az allopathianak megavult devisejét „Vogel friss oder stirb“ testestől lelkestől sajátjává tette, egy igen könnyü testi sértés esetében, mely legfölebb 8 nap alatt minden különös ápolás nélkül is meggyógyult volna, az orvosi véleményében azt mondja: „hogy a sértés igen fontos (?), kimenetele pedig bizonytalan és mindenesetre leggondosabb orvosi igénnyel (sic.),“ a biróság elébe következő számlát terjesztett:

A vérecsillapitásaért	2 frt
A seb bekötéseért	2 „
A látleletért	2 „
A hideglelésbőli kigyógyitásért .	5 „
12 hétig a beteget többször meglátogatván	16 „
Összesen	27 frt.

Nem tökéletes hasonmása ez a fenntérintett tüzoltási számlának?

Miután a „Z.-S. Közlöny“ t. olvasó közönsége érdekelve van ezen lap vidéki hireire nézve, ezuttal a f. deczember hóban vidékünkön történt temérdek sok erőszakos és szerencsétlen halálesetket köztudomás végett ide iktatom:

Decz. hó 1-én halt meg 8 napi kinok után Sándorházán H. B. földmives, ki f. é. nov. 25-én öngyilkossági szándékból nyakát elmetszette. Decz. 7-én egy nagykutasi szücsmester, ki éjfél után felébredvén, az udvarában neszt hallott, a szobából kiment, két fegyveres csavargót talált, kik disznóit az ólból kieresztendők valának, egyik gazembertől agyonlövetett. 8-án egy ságodi kocsis a lovaktól elragadtatva, lelte kora halálát. 9-én egy bucsu sz.-lászlói napszámosnő ki délután urával együtt részegen távozott el a bucsai korcsmából, estefelé eszméletlen állapotban találtatott a temető mellett, honnét a faluba visszavitetvén, éjfél tájban gutaütésben halt meg; a hulláján tapasztalt sulyos és több könnyü testi sértésekről nem lehetett meghatározni, vajjon külső erőszakos bántalmazás, vagy pedig a részeg állapotban többszöri elesés folytán eredtek legyen?

A legborzasztóbb halál esetek decz. 10-én fordultak elő, hol Ebergenyben négy a legjobb életkorban levő egy családhoz tartozó egyén, szénguz által megfuladva, szobájokban találtattak. A szénguz a kályha melletti boronából épült fal meggyuladásából fejlődött, mely a szomszédok által csak más nap reggel vétetett észre. Ugyan az nap Pölöskön is egy körülbelül 60 éves ember délután az udvarba kimenvén, mellgörcsökben rögtön meghalt.

E hó 14-én K. F. volt megyei esküdt s hetési birtokos délután kimenvén a szőlőjébe, egyszerre roszszul lett s néhány percz mulva tüdőszélhüdésben halt meg. Végre f. hó 22-én halt meg egy 40 éves földmivesnő, ki a Zalába ment mosni, állitólag mell- vagy gyomorgörcs következtében, néhány perczenyi roszul léte után. Ilyen körülmények közt csuda-e, ha a magyar faj inkább apad mint szaporodik, különösen ha azon számtalan emberölési és sulyos testi sértési eseteket tekintjük, melyek miatt megyei börtönünk folyvást telve van. *)

Mohács, 1863. decz. 30-án.

Alig néhány órát számitunk még, s ismét egy uj év fordulópontján állunk. Ki ne örülne az uj évnek, ki ne óhajtana kárpótlást az elmult sanyaru év szomoru eseményeiért? Közös az öröm mindnyájunknál, a remény egy boldogabb évért hevesen fesziti a kebleket, de a hit, az igen csekély térre szorul; mert majdnem meggyőződéssé vált mindenkinél, hogy jó tán már nem is következhetik? (!) Kliónak sok feljegyzendője lesz ez évről, a művelt Europa roppant sok tárgyat halmozott össze számára. Vajjon nem e könyezve irja majd jegyzeteit az utókor számára, hogy ismét könyeket fakasszanak... A világhirü áldott Magyarország kétharmada inségben szenvedett, egy velünk rokonérzelmü nép a Kárpátokon tul önállóságáért vérzett is vérzik. Visszatérve azon szomoru tényre, hogy honunk a szárazság által ez évben sokat szenvedett, ezt csak szivesen türi meg mindenki, tudván azt, hogy itt az emberi hatalom által nem igazgatható sors keze működik; de hogy e fölé még egyik honfi a másikat pusztitsa s pokoli uralmát annyira kiterjessze, mint bőségesen tapasztalák az országszerte fölmerült erőszakos rablás- s gyilkolásoknál: e ténynél a legelfogulatlanabb kebel is keserü panaszra fakad.

Nem hagyhatom emlitetlenül, miszerint e hó 21. tartott országos vásáron szinte roppant sok lopás történt, ugy annyira, hogy a legtapasztaltabb kézmüvesektől jelentékeny tárgyak oroztattak el. Azt állitá egy meglett koru ember, hogy vásár alkalmával annyi lopásra még nem emlékezik. A rendőrség szinte igen tevékeny volt, mert a gazczimborák közül vagy 30 egyént fogtak össze. Egész láncz-fűzér ez élhetetlen zsebmetszők száma; a legnagyobb szerencse az volt, hogy a lopott tárgyakat többnyire sikerült tőlük a hatóságnak visszanyerni. A vallatásokból kiderült, hogy a nagyobb szám bácskai lakos volt, de mind valóságos bélyegzett emberek, kik sajátos mesterségüket vásárról vásárra üzik, nyiltan bevallván, hogy a lopásból élnek.

Kérdem már most, mit csináljon a hatóság az ily emberekkel, kik elég szemtelenek aljas életkeresetüket nyiltan bevallani; ha elfogattatnak s büntetésüket kiállják, igen természetes, hogy ismét előbbi életmódjukhoz visszatérnek!

E kérdésnél a gondolkodó ész valóban ingadozni kezd, mert végre is az állam mindekinek foglalkozást nem nyujthat, s ha igen, még akkor sem érné el czélját; mert épen azok, kik a békés társadalom mételyét képezik, önként munkára nem is vállalkoznának, csak is egy bizonyos kényszerítő rendszer által, mint pl. az egyesült államoknál láthatni, lehetne az ily söpredék népet munkára szoktatni. — Mi az időjárást illeti, a tavalyi télhez hasonló száraz, a föld se hó, se eső által a szükséges nedvet nem kapván, — ha csak még később be nem következik — ismét rosz évet fogunk érni. Egyuttal megemlitem, miszerint néhány nap előtt uj biró (Baksa János) lépett a városi hatóság élére, kinek működéséhez legszebb remények kötvék.

KUGYERAY.

Hirek és események.

△ A zalamegyei „Gazdasági egyesület“ 1864. évi január hó 18-án Zala-Egerszegen tartandó közgyülésére, melyen az alapszabályok értelme szerint működni megszünő eddigi elnökség s igazgató-választmány ujbóli választása fog eszközlésbe vétetni: — az egyesület t. cz. tagjai hazafiui tiszteletel meghivatnak. Kelt a zalamegyei „Gazdasági egylet“ f. 1863. dec. 21-én tartott közgyüléséből. — **Az egyesület elnöksége.**

△ 1863. utolsó napján tartotta a Kanizsai Dalárda 2-ik énekestélyét a pártoló tagok számára. Az előadott kardalokból kettőt lehetett következtetni: a praecisio hiányát, a mennyiben az egyes hangok gyakran félrezökkentek a kerékvágásból, s azt, hogy a tagok nagyobbrésze a magyar dalok szövegét nem érti; mert különben mért lett volna annyira érezhető a hidegség az első kardal elzengésében? Jegyezzék meg a tagok, hogy az ének csak ugy magasztosul a zene fölé, ha a szöveget átérezve, s az abban kifejezett eszméket jól megértve adják elő, különben csak gépies működés, mint a sipládáé. Lassanként kezdjük megunni azon mentséget melylyel talán a buzgalom hiánya akar takaródzni, hogy az egylet még csak kezdő; már második évében jár. Egyébiránt az estély élvezetes volt. Fassl Róza k. a. szavalata meggyőzött bennünket ez ifju hölgy szép előadási tehetségéről, mely tovább képezve nagyon szép jövőt igér. Welisch Gusztáv ur előadása a német szinpadok ügyes comicusaira emlékeztet ugyan, s ilynemü nyilvános előadásokon nem is volna tán helye, de az egylet tagjai bizalmas körében zártkörü estélyen megjárja, s ezuttal tetszésben részesült. Rodl ur hegedüjével épen oly kellemes jelenség volt ez alkalommal is, mint a multkori hangversenyen s mint városunk egyik legkitünőbb zenészét kell üdvözölnünk. Meglepetés is akart készülni számunkra, de az illető rendező oly hibásan intézte az, hogy még most is haragszunk érte. A táncrend ugyanis „keringőt“ parancsolt, melyet szélsebességgel lejtettek a pantalonok Ezalatt ütött az éjfél s az egyik karzat párkányán kivilágitott betükkel megjelent az 1864, s „boldog ujévet“ ragyogtatott. A magyar nadrágosok „csárdást“ kiáltanak, de a pantalon nem hagyja magát megzavartatni, annál gyorsabban lejti a keringőt, a melylyel czélszerűnek látta megkezdeni az uj évet. Végre félórányi keringő után szünet állván be, Hubenay József ur elszavalta Garaynak „Az ujévhez“ czimü költeményét, mire a zene rákezdte a Hymnust a Dalárda tagjainak kiséretében, mintegy helyrehozásaul a tévedésnek, de azért az uj év mégis csak keringővel lett üdvözölve, a miből különben épen nem akarunk babonás következtetést vonni.

△ Nincs szándékunkban e sorokkal a magyar földhitelintézet zálogleveleit a pénztőkék alkalmazására olvasóinknak ajánlani, minthogy a tőkepénz

*) Adja Isten, hogy legközelebb örvendetesebb hirekkel lepje meg ön t. olvasóközönségünket. Szerk.

lehető legnagyobb biztossága, és azon ritka előzmény, hogy a kamatszelvények adómentesek, s igy minden tőkepénzest, részvételre ingerlik, hanem itt csak arra akarjuk olvasóinkat figyelmeztetni, hogy a magyar földhitelintézet a t. cs. közönség nagyobb kényelmére a haza nevezetesb városaiban egy-egy bizalmas kereskedőt e záloglevelek eladásával megbizott. Nagy-Kanizsán Löwy József ur az intézet azon megbizásának is nés elébe, hogy a záloglevelek kamatszelvényeit is beválthatandja, mi Zala- és Somogyvármegyékre nézve azon kényelemmel is lenne, hogy e hazai intézet papirjai számos vevőkre találandnak.

△ Miután Zala-Somogyi népnaptárunkból tanintézeteink valahogy egészen kimaradtak, kedves kötelességünknek tartjuk az azok körüli mozzanatokat koronkint felemliteni. Valóban méltánylandó K. A. tanár urnak ama tevékeny buzgalma, melynél fogva az ujév első napján a k. r. gymnasiumban hálanyilvánitási ünnepélyt rendezett. Az **ogyházi szózatnak** öszhangzatos elzengése nyitá meg az ünnepélyt, ezt követő Henez Rezső 4-ik osztálybeli ifjunak a pályatársak nevében a tanári karhoz intézett szavalata kapcsolatban a tudományok értékéről tartott korszerű elmélkedéssel. Az igazgató ur buzditólag válaszolt s K. A. alkalmi zárszózatot mondván, megszendült az ifjuság ártatlan ajkain az „**Isten áld meg a magyart**“ magasztos dallama és szivből fakadt éljenzések közt szétoszlott. Fejlesszük s ápoljuk, uraim, ilyszerű vallás-erkölcsi és nemzeti irányzatu ünnepélyek által a serdülő ifjuság kebelében a szebb érzelmeket!

△ E lapok kiadó hivatala fel van szólitva, 12 holl földet — ha lehet réttel — közel a városhoz, megvásárolni; vagy ha ez nem lehetséges — hosszabb időre bérbe venni. *(Beküldetett.)*

△ **Fábián Zsigmond** ujonnan nyitott vegyes kereskedésében Nagy-Kanizsán, egy tanonez vagy gyakornok felvétetik.

Kaposvár.

* Midőn a „Mátyás diákot“ adták, délelőtti órákban egy szennai ember olvassa a szinlapot Johannál; néz jobbra, balra, mormog magában: valahára még is megjött a szabadság, nagy itezével mérnek, — ugyan kereskedő ur, mikor kezdődik ez az — izé?

— Esti hét órakor, — felelt a kereskedő, azon hitben, hogy a játékot kérdi.

Estve 7 órakor comparral szomjas torokkal a játékkedvelő vagy ötöd magával, s kérik azt az uj itezét.

— Micsoda itezét, kérdi a pincér.

— Hát azt a czinkotai nagy itezét.

— Oh atyafiak! az a szinházban van.

— No hát mit bolondítják be az embereket annyi földről, — felelt savanyu képpel a szennai, s nagy dörmögés közt mentek haza még az éjjel.

Ártatlan kérdések. (Ki ezen kérdéseket megfejti, annak jogában áll a kaposvári szinház azon ablakai elő állni, melyeken a szél belépti-jegy nélkül tör a terembe.)

1. Mikor fogynak ki a gazemberek Somogyból, s hogy hivják azt az orvosságot, mely kihányatja a társadalom gyomrából e — fenéket!?

2. Orgazda van-e több nálunk, vagy zsivány?

3. Hogy hivják azt az egészséges megyét, hova költözni fogunk a haramiák elől; mert itt már nem lakhatunk!?

4. Mikor igazitják ki a mocsoládi lélekvesztő utakat, melyeken midőn átmegy az utas, egyszerre forró és hideg láz kap?

5. Hogy hivják azt a darabot, mellyel kedden és csütörtökön publikumot lehetne csinálni a szinházban?

6. Bécsben drágább-e a fogas (balatoni) vagy itt nálunk?

7. A deczember 13-iki féle viharnak van-e sebesebb szárnya, vagy a kis városi pletykáknak?

8. Mikor jön fel a kereskedő viz nélkül a pincéből?

9. Ha igy irtunk, kerül-e a somogyi erdőségből elég akasztófa?

10. Mi különbség van az üres fejü gavallér, és a borbélylegény között?

11. Taszáron vannak-e nagyobb nyulak, vagy Holsteinban?

12. Mifélé juhok azok, melyeket 9—10 er nyirnak egy évben?

13. A luxus ragályosabb-e, vagy a cholera?

14. Ha már 36 kr. egy fej káposzta nálunk, mit ér akkor egy jóravaló sunka?

15. Mi legyen a nevők azon sokfelé hiresztelt s adott ugy még adandó jótékony czélu vigalmaknak, melyekből semmi sem jut a — czélnak?!

16. Gőz vagy szélmalmot lenne-e könnyebb épiteni Kaposvárott, miután itt mind fa, mind a „szélcsajtóknak“ bövében vagyunk?

* Rosz verset könnyebb-e csinálni, vagy adóságot?

* Mi különbség van a kifizetett váltó és kosarat kapott vén szerelmes közt?

Közli: Dr. Zselicszdégói Adalbert Ferencz. Kaposvári csillagda igazgató, s rébusz-tanár.

Rövidebb farsang az idenél e század folytán még csak kétszer lesz, t. i. 1883-ban és 1894-ben, mikor is 31 napig fog tartani. Az idei farsang 34 nap; s épen ily hosszu farsang e században még szintén kétszer lesz, 1869-ben és 1875-ben. A leghosszabb farsang 1886-ban lesz: 62 napos, tehát épen kétannyi mint a legrövidebb. (M. J.)

* A Kara Miska vezérsége alatti rablóbanda januar. hó 1-én Szerdahely és Töröcske (Kaposvártól 1 óra) közti erdőmélyedésben húzta meg magát, hol tüzet rakván az erős hidegben, mindegyiknek felváltva kellett volna fát hordani a tüzre, mit a banda egy tagja tenni nem akart; ezen összevesztek, birokra keltek, s egymást kezték lődözni. Elsőben agyonlövetett Horváth, utánna pedig Kulics kapott a szive felett halálos lövést. A rablóvezér pajtásaival kifosztotta a meglövötteket óra és gyürükben, s tovább álltak. Horváth halva, Kulics pedig életveszélyes sebben hozatott be a székvárosba. Mint a vallomásból kiszül K... ügyvédnek Selyén elvett aranyórája is ezen haramiák kezében van, s ugyan ők voltak Széchenyben is. A mult év utolsó hete rosszul ütött ki a rablók és orgazdákra nézve, mert számosan elfogattak, s többen agyonlövettek az összeütközésben.

* Gundi János kávéháza megnyittatott.

* Az év eleje hó és erős hideggel köszöntött be; midőn valahára jégre tehetnének szert a kávések és kereskedők, most meg viz nincs, a miből jég legyen. Mindig van valami baj! Ha jég lesz, akkor majd vendég nem lesz; innét van, hogy sok vállalkozó kánikulában is fázik.

* A kaposvári kaszino jövője ujra biztositva van. Legközelebb tartott ülésében választattak meg: Igazgató elnökké: Tevely Elek. Választmányi tagokká: Csallay Imre, Kozma Sándor, Szokolay Daniel, Kozma József, Kelemen Lajos, Büchhel Miklós, Laváti János, Kriszt János; ügyvéd és jegyzővé: Vajda Pongrácz, pénztárnokká: Folly Imre.

* Az inség segélyző központi bizottmány első vigalma, e hó 11-én tartatik meg a megye palotájában.

Kaposvári szinház.

*** Decz. 22-én: „**Bibor és gyász**“. Dráma 5 felvonásban; irta: Hegedüs L. Kedvenez darabja a kaposvári közönségnek, s ez okozá, hogy bár sokszor ad tott már itt, még is jó közép, leginkább műértő közönség jelent meg az előadáson. Az est dicsősége kiválólag Egressyt (II. István, magyar király) illeti, ki a lélekben és testben erőtlen királyt kitünőleg személyesité. A fiatal szinész ma is tanuságot tett szép tehetségéről, melyhez szerencsét kell kivánnunk; s ha a természet adományaihoz hasonló arányban járul szorgalma, tanulmányozása, a provinciális szinpadoknak rövid időn disze leend. Ugy látjuk azonban, hogy a fiatal erő a nagy szerepek erős próbára teszik, mert több jelenetben, lélek és testben kimerültnek láttuk. Ovakodjék a gyakori, nagy szerepek választásában; a lélek és test olyanok, mint a mágnes; fokozatosan rakva rá a terheket, sokat elbir idővel, mig különben a nagy suly alatt a vonzerő megszakad. Miklósy (Béla herczeg), Zombori (Pál atya) — jók voltak. Sz. Istvánffy Lina (Idill) jó felfogással, szorgalommal játszott. A többi szereplőkről szinte csak dicsérettel szólhatunk. A több szereplők taps, kihivásokkal jutalmaztattak.

*** Dec. 27-én: „**Mátyás diák és a czinkotai itcze**“. Népszinmű 3 szakaszban, irta; Balog István. Ki kell emelnünk e darabban Horváthot (czinkotai kántort), mint ujonan szerződött tagot; ki kétszeri fellépése által, már is kedvenczévé lett a közönségnek. Miklósy (Mátyás diák) több jelenetében élvezhető volt; de nem bocsátjuk meg neki — a társaság kiválóbb tagjának — a sok akadozást; többször, a sugóról mások ajkára adott szavakat, szórt a légbe, mi játékának sikerét csak árnyalá. Ha a játékot egészen összevágónak, sikerültnek nem mondhatjuk, — oka: mert a rendezés nagyon hanyagon ment. A rendező, a darab lelke, főmozgató erő, ki ha nem felel meg kellőleg, elég szakértelemmel, ügyességgel feladatának, az egész személyzet játékát elejti, kövesson el bár ez mindent a darab jó kimenetelére. Közönség nagy számmal. A karzat határtalan örömében, mint cséplőgép dolgozott, főkép Horváthot méltányolván, ki a műértők helyeslését is több izben kiérdemlé.

*** Decz. 29-én: „**Csacska nők**“; vigjáték 3 felv. Dumanoir után ford. Feleki Miklós. Azt sem tudjuk, kinek nyujtsuk az elsőséget, az ügyesen mozgó, az első felv. különösen jól készült, s elemében levő Miklósinak-e (Chateland Gusztáv)? vagy a csacskaságot felülmulhatatlan Sz. Istvánffy Linának, ki „szép lelke“ volt a darabnak. Igaz, hogy egyszer holmiját a kocsi helyett a „kocsisra“ tette fel, de oly sebes „csirizsáriban“ ez megbocsátható. Zombori (Pammerol) mind csalódásában, mind kiábrándulásában egyformán élvezetes, mint mindig. Megemlitendők még Szabó (Feauval Max) és Feketo (Bonassieux); ugy Váradi (Durando gf.) A legjobb, öszhangzó működés sem teremthet azonban maradandó emléket ott, hol minden csak szó és szó!! közönség közép számmal.

*** Jan. hó 1-én: „**Kemény Simon**“, dráma 2 felv. irta Kisfaludy Károly. Készületlen, rosz előadás; a társulatnak kiváló tagja — Egressy veszélyes beteg levén, bajos dolog, midőn Horváthnak egyik estve a czinkotai kántort kell játszani, a másikon meg Hunyady Jánost. Közönség — az ünnep daczára — kis számmal. —

*** Szombaton jan. 2-án „**Próféta**“ 4 felv. Scribe után: Tóth Ferencz: Nagyobb szinpadon is jó erőket igénylő darab, Poszonyiné asszony javára adatott középszámu közönség előtt. Ki kell emelnünk — az első felvonásbani nagy botlást kivéve — Miklósit (Leydeni János) és Poszonyiné (Fides), ki a közönségtől már számos elismeréssel jutalmaztatott. Egressy nove — csak mint lépveszető — Közép sikerü előadás. A jutalmazottnő nagyobb közönséget érdemelt. —

*** Vasárnap, jan. 3-án „**Szegedi Kupecz**“ énekes népszinmű 3 felv. irta: Benedek. A mint értesülve vagyunk az igazgatóság könyvtáráról, még vasárnapi darabnak is jobbat választhattak volna. Horváthon (szegedi kupecz) s a fürgenez, eléggé csinos, s játékába elég lelket öntő Lenkeinén (Teréz) kivül, kevés dicséretet onthatunk. Még Zombori (Kovácsi Ferencz) is készületlen volt, mit nála ritkán tapasztalhatunk, routinirt szinész levén, könnyen palástolja itt-ott a „nem tanulást“. Az egész darab Horváth kezeiben volt, fennt is tartotta, de sok jelenetben csak a karzat örömére. Túlszott; nehezen tartható meg azon határvonal, melyet a comicum és bohózság közt az aesthetica őriz, védd, — annál nagyobb érdem megtartani azoknak, kikben határozott tehetség van. Közép publikum, mi itt vasárnap valóban szokatlan, ünnep napokon hozzászokván már a szem a teleházhoz.

De hát hol az ok?

Tán a közönség hálátlan, s nem fizeti készpénzzel a szorgalmat, öntudatos haladást, a müvészetet?

Oh, nem! a kaposvári közönség mindig méltányos volt az érdem iránt, s tehetségéhez képest kész szivvel áldozott; bizonyság rá számos jótékony czélu előadás; Reszler és Szuper társulatai stb.

A társulatban, magában van az ok; néhány rosz darab, s még rosszabb előadással elpuskázta a közönséget. A mint örültünk az első — előadásokban a jó sikernek, mely megverte az előző rosz hireket, — ugy megszomorodtunk az avas darabok, ügyetlen rendezés és a társulatot a bukás felé, hanyat-homlok ragadó készületlenségeken. A rendező a darab szellemének felfogása, tanulmány nélkül rendezett; hol szorult a kapcza, a szereplőnek nyelvén ajkán bukfencezet hánytak a szavak, vagy extemporizált, mi a leggenialisabb szinésznek sem engedhető meg; ez mindig a mü rovására történik; öngyilkosság — mondja egy nagy iró.

Az uj bérletbeni müsorozatban ott van „Percichon ur utazása“ (?) „Irhon Ördöge“ — (tán a „fehérek“?) „Don Caesar“. A két első elmaradhatott volna, az utolsóban ki felel meg a czimszerepnek?

Nem vagyunk a társulat érdekeit mozgató erők titkaiba beavatva; hanem mintha valamely ördög hordozná — habár lepedő alatt — zsákban az igazgatóságot; ki ellen vagy elég könnyelmü, vagy nincs elég tekintélye és ereje fellépni — a társulat hátrányára?!..

Több mügondot, nagyobb szigort, önmagok közt; s nagyobb figyelmet, avatottságot a közönség irányában.

Igy a társulat szellemi s anyagi érdekei biztositva lesznek, mig különben a felbontás a bukás bizonyos.

A közönség és társulat érdekében szóltunk..

Nyilt posta.

F. K—nak: Az uj küldeményt még eddig nem olvashattuk el. Ugy hiszszük, hogy az eddiglekkel rendben vagyunk.

N. N—nak, Kaposvár. Rövid időn közölni fogjuk.

T. A—nak. S—on: A kérdéses munkacime: Die rationelle Landwirthschaft; von Dr. Karl. Löffler. Berlin: Verlag von Theodor Thiele.

K. S—nak. Bogáton: A lapot megrendeltük; a könyvekről is intézkedtünk, de még eddig nincs birtokunkban.

M. N—nak, N.-Kanizsán: Megkaptuk.

N. E—nek, Győrben: A küldeményt szives köszönettel vettük; iparkodni fogunk ezután még jobban megfelelni a várakozásnak.

H. Gy—nak, Z. E—gen: Kellett a változást tennünk; helyzetünk nagyon kényes; te telfogod él ásunkat; lássunk mielőbb.

„Megeredt a rozmaringom“. Sohasem ered az meg!

Vajtinak: További bécsen működésére számolunk.

Több reclamatióra; „Egy porladó szív levelei“ czimü mü az irótól elhárithatlan akadály miatt késik, kérünk kis türelmet az illetőktől.

B—S—nak: A gőzmalom épitésében most vajudunk! ha részvényekre lesz épitve, azonnal értesitni fogjuk őnt.

K. E—nek, Mohácson: Semmi eredmény?

Sz. J—nak: Sz—en: Hogy vannak a fogasok?

R. S—nak: a működvelői előadások a böjt folytán lesznek, elég előre ennyi.

P. G—nak: Küldemény van s ámodra a postán.

Munkatársaink közül kik nem kapták volna meg lapunkat, tudósitsanak bennünket.

„A menyasszony“. Férjhez ment a — kandallóhoz.

Cs. S—nak, Pest???

K. S—nak, G—en: Előre is nagy köszönet a bizalomért.

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

Gazdasági tudósitások.

Nagy-Kanizsa, jan. 8. Gabnaüzletünk élénk, s a megrendelések igen sürüek. Buza: 84/85, 86/87, 88/89 fontos, 4 fr 45—60—90 kr. Rozs: 79/80, 81/82, 83/84 fontos, 2 frt 90—95 kr.—3 frt. Árpa 70/71, 71/72, 73/74 fontos, 2 frt 70—85—90 kr. Zab 44/45, 46/47 fontos, 2 frt 5—10 kr. Kukoricza 82, 83/84 fontos, 2 frt 95 kr—3 frt. Téli Repcze 6 frt 25 kr.

Időjárásunk változó; majd hideg, majd nedves — s jóformán havaz. A lég ködnélküli s igy egészséges.

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa. Harmadik évfolyam. 3. szám. 1864. január 20-án.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és müvészet köréből.

Megjelen e lap legalább egy iven julius hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt.; félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr — Minden előfizető a tulajdonos kölcsön könyvtárát az eddigi fenntálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyilttér egy Petit sorért 10 kr. — Hirdetések négy hasábos Petit sorért 1-ör 7 kr,, 2-or 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. s bélyegdijért 30 kr. fizetendő. A beiktatási dij s a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, ugy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

Nagy-Kanizsa és a „Kanizsai Dalárda".

Nem ritkán fordulnak elé ugy egyesek, mint társadalmak életében oly jelentéktelen körülmények, melyek nagyobbszerü okokat tüntetnek elé, s érdekesebb vizsgálódásra adnak alkalmat, mint első tekintetre vélnők. Rövidség okáért a példákkal elhallgatunk.

Nagy-Kanizsán dalárda alakult a mult tavaszszal, czélul tüzvén ki magának a társadalmi élet elémozdítását s különösen a hazai énekművészet ápolása által a nemzeti érzület emelését. Az emberi szeretet elvéből indulva ki, az egyletbe léphetés föltételeül a fedhetlen erkölcsöt, becsületességet állapítá meg. Ha czélját tekintjük, meg kell vallanunk, hogy igen fontos nemzeti ügy, s lám, még sem örvend kellő pártolásnak. Mi ennek az oka?

Daczára annak, hogy létezik Nagy-Kanizsán oly egylet, melynek alapszabályaiban a 19-ik század miveltségének hátrányára maig is benne van az a pont, mely az izraelítákat azon egyletből nyiltan kizárja, — azon véleményben lehettek az egyetértés őszinte barátai, hogy talán csak kis töredéke már az itteni lakosságnak az, mely a keresztény vallás s tudományos miveltség által egyaránt kárhoztatott szeretetlenséget rejtegetve szivében, az egyesült erővel való haladásnak utját vágni törekszik s minden közügyet a részvétlenségnek vet oda prédául: de a „Kanizsai Dalárda" ügyének nehéz haladása, ezen sokak előtt oly jelentéktelen társulaté, — meggyőzi a gondolkodó észt arról hogy, még vannak olyanok, kik nappal is lámpával járnak, kik a tisztán nemzeti ügyeknek is sírját akarják megásni, hódolva oly előitéletnek, melyről korunkban már hallani sem volna szabad.

Ha végig tekintünk a dalárda müködő tagjain, ugy találjuk, hogy majdnem 5/6—a izraelíta; no de azt mondhatja valaki, hogy csak kezdő testület ez, várjunk, majd csak ráfanyalodnak a keresztények is, ami nincs, még lehet. De tüstént megczáfolja ez állítást az eddigi tapasztalás; mert jól emlékez nk, hogy megalakulásakor mintegy 50 müködő tagot számitott az egylet, kiknek fele minden rangu keresztényből állott; de alig haladt az ügy, fogyni kezdett ezek száma, különféle ellenvetésekkel állván elé egyesek. Egyik családja körében akarja tölteni azon hetenkénti két—három órát, a másik nem bizik magában, hogy rendesen eljárva az alapszabályoknak eleget tehessen? Aztán minek énekeljen más ütemadása szerint, mikor poharat fogva kezébe, harsány, de üres hangon éltetheti a hazát? Van olyan is, a ki kimondja egyenesen, mint én most, — hogy ő bizony nem megy zsidók társaságába, de azért mégis jónak látja nekik kalapot emelni, amikor akkor; nem irtózik velök mulatni, játszani, s a „Segélyegyletben" a közös felebaráti szeretet jótékonyságában részesülni. Hanem persze, itt a karöltve járás megjárja, mert ezek nem nemzeti ügyek. Minek neki lapot tartani, könyvet venni, van a kávéházban, fogadóban stb. Ha valami fülcsiklandozó van benne, odatódul az egész csoport, elolvassa, s aztán haza megy egy pár hóra kinyugtatni a szellemet. Vagy talán áldozatok történnek a tanítás és nevelés érdekében? Vágjunk e kérdésre szomoru arczot, mert ha mosolyogni találunk, ránk kiáltja a tapasztalás: „vae tibi ridenti"! — Elemi iskoláinkban egymás hátán ülnek a gyermekek, de azért mégis készül már két év óta a szavakból s kellemes illusiókból épült nagy gymnasium.

Némely emberek azzal akarják bebizonyítani magyarságukat, ha mit sem tanulnak; jobb akkor eltagadni azt a nevet!

Mint említém, a dalárda müködő tagjai kevés kivétellel izraelíták. Meglehet, hogy ezek közül sokan nem azért léptek be, hogy „dalárda", hanem mert „Gesangverein", talán nem a nemzeti ügyért való lelkesedés, hanem az ének cosmopolitikus kedvelése birta őket a vállalat pártolására. S valóban, ha figyelemmel kisérjük az itteni izraelita lakosság haladását, kevés kivétellel azt tapasztaljuk, hogy a nemzeti ügyeket is csak annyiban pártolják, a mennyiben az említett cosmopolitikus nézettel megegyez, de kevésről mondhatjuk el, hogy magyar zsidó, mint elmondhattuk a kedves emlékü Löw Lipótról. Nyelvünk s hazai irodalmunk igen gyér pártfogolásban részesül nálok, öltönyünk alig látható rajtok, mintha csak valamely külföldi városban volnánk. Ha azonban végig tekintünk az itteni izraelíták közintézetein, azonnal meggyőződünk, hogy bármi szellemben is, de a jelenkor igényelte művelődés és haladás észlelhető. Templomuk s lélekemelő szertartásuk bármely községnek becsületére válik, mig nálunk a müvészet késik áldozatát hozni az isteni tiszteletnek; iskolájuk terjedelmére nézve is befogadná a mieinket valamennyit, s habár nem gymnásium, de jól rendezett elemi s reáliskola, melyben jó kereskedők képződnek. Szigoru

TÁRCZA.

Virasztni...

Virasztni hosszu éjeken
Epedve bús ábrándokon,
És medhalni reménytelen,
— Tán nem is volna fájdalom...

Tudni, hogy a hő szerelmet,
A mi itt ég a kebelben,
Vadúl széttéped, megveted...
— Tán nem is volna gyötrelem...

Elhervadni, mint a virág
Fagyasztó zivatar után,
Ha szerelmem kijátszanád...
— El tudnám viselni talán...

Vagy — ha téged elvesztnélek
Sirodhoz vinni bánatom —
S véget vetni életemnek...
— Tán nem is volna fájdalom...

Oh de tudni azt, hogy szeretsz —
Ugy a miként én szeretlek...
Boldogtalan vagy és szenvedsz
Ugy a miként én szenvedek —

Tudni azt, hogy szeretsz engem,
S mégsem lehetsz soha enyém...
Ez a fájdalom végtelen
A mit érted szenvedek én!...

NÉMETH NACZI.

Kaposvár január 15-én.

Tisztelt szerkesztő ur! Ha épen üres a tárczája, tegye bele e levelet s próbálja meg ön, ha az árt megtöltheti-e az üresség? Hiába, én nem tudok okosabbat irni, s ha a Z.-S. Közlöny tovább várni nem akar, tulajdonitsa magának, ha most ily portékával fizetek. Azonban nem vagyok teljes igényekkel, nem vágyom fel a magasba, hanem majd csak itt a lineán alul helyezkedem el, hol az aprólékos csevegés is jobban megjárja... Maradjatok ti nagyok hát ott a magasban, ti vezérczikkirók, ti Löffler commentatoral; ti a városi policziával küzködő malcontentusok; maradjatok! csináljatok egy csapással angyalt az emberekből; könyvbuvárt a compossessorból — Harpagont a pazarlóból; trágyázzátok meg földet gyps-szel, sóval s csillagsugárral; etessétek a lábas jószágot könyvből; itassátok kalamárisból; rontsátok le az önérdek falait s kerítéseit, s irtsátok ki a czéheket, a tryhinokat — s legyen tietek a dicsőség. Én nem tudok veletek lépést tartani s nem akarok veletek osztozni!!!

Azonban itt lent a tárcza csendéletében is jó volna valami komoly tárgy — ha volna! De hát nem eléggé komoly-e maga a köznapi élet is átalában, hát még a mienk különösen nem az-e?

Nyuljunk be próbára a legközelebbi események s mozzanatok archivumába, az aligmultba s a mint kezünkhez jönek a tárgyak — mutassuk fel őket.

Mire az uj év beköszöntött, az irodalom ismét jelzett egy temetést. A „Független" halt meg rokonok — örömére. Sajnos, hogy a temetés p[illegible]áczió nélküli volt, s e szerint e részről is hiában vártunk biztos felvilágosítást a boldogult ki és mivolta felől? Először azt mondták róla, hogy nem szabad olvasni; később, hogy nem érdemes olvasni — most meg már aztán lehetetlen olvasni! Elég az hozzá, ráborult szegény fejére a feledés árja — s journalistikánk zavartalan folytatja bölcs szokását: beszél hallgatva, vagy a mi sokkal csudálatosabb: hallgat — beszélve! Az igaz, különös idylli napokat is élünk a politikában. Legnagyobb lapunk például az uj év első napjára — leghiresebb irójától egy fordítást hoz németből. Igen uram németből, még pedig Schiller verseiből. A czikk lapidár stylben, mondja el, hogy az elmult évben a népek reményltek s csalódtak, és hogy szükséges, hogy továbbra is reményljenek s csalódjanak. Most kérdem, nem szóról szóra van-e ez fordítva a Resignatiónból:

„Zwei Blumen blühen für den weisen Finder,
Sie heissen Hoffnung und Genuss.
Wer von diesen Blumen eine brach, begehre
Die andre Schwester nicht.
— Wer glauben kann, — entbehre."

Tehát a remény csalódása után nem okulni, hanem reményleni — reményleni — s nem élvezni. V[illegible] az egész czikk Arkadiára emlékeztet bennünket!!!

De hagyjuk a politikát s beszéljünk a magunk b[illegible]ról.

A kaposvári casino ujra megalakult 3 évre. — „Legyen világosság" mondá az uj igazgató s lőn — Petroleum világosság. „Noch mehr Licht" mondá Goethe „de csak ugy, ha lehet," gondolja a választmány! Annyi igaz, hogy azon kedves esteli szürkület, mely eddig a casino termeiben a falnak vitte az embert, s a holdvilág romantikáját juttatá szüntelen eszünkbe — eltünt. De most meg a butorok rongya tünt fel rémletesen! Tehát uj butor — vagy oltsátok ki a lámpákat. Igy jár az ember az örökös reformkiabálásokkal! Mig a nemes casino ily perplexitásba esett, az alatt a városi democratia egy uj összejöveteli helyiséget nyert Gundl kávécsarnokával. Tehát Kaposvárott három uj csinos, világos kávéház! „Sok a pénz," „pazarlás," „fényüzés," mondogatja Marady ur. Csalódás, — egyik sem a három közül, hanem csak egy kis — civilisatio. A nép, mely naphosszant dolgozik, a polgár, ki hon comfortra nem áldozhat, lapokat nem járathat, elmegy egy órára oda, hol az egyesült közerő neki kényelmet, hirlapokat, fényt s világosságot ad ingyen, vagy csekély pénzért. A szaporodó közhelyek tehát nem uj Isten-

vagyonkezelés s mértékletesség mellett nem feledik el az anyag hatalmával elősegítni a szellemet, habár épen nem nemzeti irányban.

De hol a példa? hogy legyen a zsidó magyarabb a magyarnál, ha ez még a cosmopoliticus haladásra sem képes? Hogy kivánjuk a zsidótól, hogy a magyar nyelvet, irodalmat, s más nemzeti ügyeket pártoljon, ha mi magunk nem teszszük. Aztán azt is gondolhatja az izraelíta, hogy minek öntözze azt a fát, melyről más szedi le a gyümölcsöket.

Ilynemü elmélkedésekre nyujt alkalmat a „Kanizsai Dalárda“ ügyének nehéz eléhaladása, mert hitsorsosaink nagy része azt szeretné, hogy bukjék meg csírájában minden oly vállalat, legyen az bár a legszentebb nemzeti ügy, mely egyesült erővel, az izraeliták közreműködésével akar létre jőni.

Legyen bármi az ok, mely izraelíta testvéreinket a dalárda s más jó és szép ügyek ápolásában vezérli, ha szigoru önérdek volna is, a haladásnak örülhetünk, mert az mindenkor változhatik nemzeti irányu haladássá, de a szándékos hátranaradás mindig és mindenhol hátrány marad.

Nem akarunk jóslók lenni, de azt hiszszük, hogy el fog érkezni az idő, midőn izraelíta testvéreink tökélyesen felfogják, hogy mivel tartoznak a hazának s szabadabb lélekzetet véve, a nemzeti ügyek elémozdításában is feléjök hajlik azon tulsuly, melyet az anyag hatalmában már birnak. Ekkor majd aligha fog hasznot hozni a máshol üdvös, váró politika s a tulszárnyalás alig lesz lehető. *h. e.* *)

*) Szeretnők, ha önnek sorai megczáfoltatnának oly tények által, milyeket a szigorú jelen idő kiván minden hazáját igazán szerető polgártól. Szerk.

Haladjunk s haladva javitsunk!

„Nagyot iszik a hazáért
S fősivít,
Csakhogy egyszer tenne is már
Valamit.“
VÖRÖSMARTY.

II.

Nagy-Kanizsa 1864. jan. 1. — Hazáját szeretni mindenkinek oly édes és szent kötelesség! Ámde ezen magasztos kötelmünket kellő honismeret nélkül teljesb mérvben alig valósíthatjuk; kellő honismeretre pedig csak alkalmas történelmi művek által vezéreltetünk, melyek az események távol és egymásba vágó okait kutatva, az emberiség tapasztalati iskoláját képezik, hol a mulandó napi események fölé emelkedve, megtanuljuk azt, miszerint mindnyájan egy közös társaságnak, az imádott hazának tagjai levén, arra köteleztetünk: hogy az ősök tetteit észszerűen, igazságos és határozott történelmi fogalmak szerént vizsgálva, az erény, tudomány, polgári jólét s közvagyonosodás megszerzése- s elnyerésére, mint kortársai minden nagy egyéniségnek pártszellem-sugalta előítéletek nélkül oly kitartó buzgalommal törekedjünk, hogy az események változatos hálózata közepett őseinktől örökölt sajátunkat az ujjászületés vivmányaival együtt utódainkra is áthagyományozhassuk.

Minden kornak megvolt, megvan s meglesend a maga rendeltetése. A multból elölegezi a jelen nemzedék a tapasztalásnak becses és drága intelmeit, melyeknél fogva rendületlen erélylyel száll a tökéletesbülés küzdterére, s az egyének különös viszonyainak viszonylagos lánczolatán föllelkesült kebellel tekint a jövőbe; mert érzi s hiszi azt: hogy törekvései, látszassanak bár csekélyeknek, mindenkor csak a közös diadalt segítik érvényre.

Horváth és Szalay első rangu történészeink megirák ugyan nemzeti nyelvünkön hazánk egyetemes történelmét. Mindkettő kedvelője az igazságnak, s a kutatás fáradalmaitól vissza nem rettenve, a helyett, hogy a tetszetőst hajhásznák: kedves élénk változatosság, — tiszteletteljes méltóság — s józan szabadelműséggel adják elő oknyomozó lánczolatban az ősök harczait, azok bűneit s erényeit, népünk hajlamát s államviszonyait, valláserkölcsei s polgárisodási fejlődését, az irodalom, művészet, ipar, kereskedés és gazdászat előhaladását. Valóban mindkettő megérdemli a nemzet háláját s tiszteletét.

Azonban a történeti kuttatásokban tett buzgó fáradozásaik nem eredményezhettek korunk szükségeihez mérten még mindenütt ohajtott sikert; mert elődeinknek idevonatkozó közönyénél fogva, igen sok jelentékenyebb esemény rajzát nem birván, a nagyszerű tények emlékeinek nyomait imitt-amott valódi szinben s biztosb állásból nem vizsgálhatták, mi pedig az eszmék fejlődésére, a nemzeti közszellem, polgárisodás és társadalmi intézmények szebb lendületére igen ohajtandó volna.

Az utódoknak, uraim, mindig életölőbb történeti buvárkodás s nagyobb itészeti küzdelembe kerül a hajdan mozzanatainak igaz okait az élőnemzedék tanulságára földeríteni!

Nagy- és Kis-Kanizsa, a kedves Zalának tizezer életrevaló lakóval biró iker-, vajha mondhatnók, székvárosa hatósági területével a drága honnak történelmi nevezetességü térsége. A multban a harczi babérok kivivásában; a jelenben pedig az ipar, a kereskedés és polgárisodás küzdterén nyer teljesb mérvü kiterjedést és fontosságot. Keletkezése s koronkinti viszonylagos életmozzanataira nézve a hazai történész szemei előtt, fájdalom, még itt-ott kétes fátyol lebeg.

Gyujtsunk világot uraim, a homály földerítésére. A lápok s ingoványok tengere, melynek közepén hirneves várunk a nyugati polgárisodás s az alkotmányos szabadság igaz érdekében, sőt a vallás s nemzetiség buzgó védelmében a keleti barbárhadak ostromait annyiszor visszaverte: az alkalmazott csatornázási rendszer hatályain már viruló legelővé varázsoltatott, s az ősi várnak nyomai is alig látszanak.

Mi még könnyebben hozhatjuk tanulságos kapcsolatba a mult eseményeit a jelen dolgokkal, mint okokkal az okozatot, eszközökkel a czélt.

Éleszszük tehát a komoly vizsgálódási vágyat történelmi multunk földerítésére azokban, kik képzettséggel birnak városunk multját és jelenét oly itészileg helyes rajz- s leirásban adni, minőre hazai egyetemes történelmünk megirói az események fölötti elmélkedéseikben s a történelmi igazságok rendszeres előadásában bizton támaszkodhassanak.

Tüzzünk ki jutalmat városunk statistikai, földrajzi, okirati s történelmi leirására, követvén Kolozsvár, Nagy-Körös, Kecskemét s a kis Deés példáit.

Ajánljuk eme nagy horderejü ügyet közmivelődésünk s jó hirnevünk érdekében a tisztelt városi hatóság s különösen a „polgári egylet“ tevékeny hazafiui buzgalmába. VAJTI.

XI. Nyilt levél

Nagy-Kanizsa város képviselő testületéhez.

(A közrendészet ügyében.)

e) *A közlekedésre nézve.*

A közlekedés közhelyeken és utczákon árusátrakkal, nyilvános mutatványokkal, áruasztalokkal s más eladásra szánt tárgyakkal annyiban van akadályozva, a mennyiben mult levelemben a „vásári ügyekben“ megemlitettem. Kényelmetlenné teszik ezt még bizonyos urak is az által, hogy lóháton nyargalnak a járdán, minélfogva nem ritkán még árkot ugrani is kénytelen az ember, ha azt nem akarja, hogy a fényes paripa füleibe ne leheljen, vagy nyakára ne lépjen. Épitkezéseknél az építési anyagokat az építőmesterek sokszor az utczákon akkép rakják le, hogy e miatt a közlekedés szenved. Tégla, homok, épületfa, hányadék halomra gyüjtetnek, s az ember alig haladhat tovább. Ily esetben azon szokást kell igénybe venni, hogy ezen akadályozó építési anyagok, állványok eltakarítása az építtető költségére hatóságilag haladéktalanul hajtassék végre.

f) *Kihágásokérti büntetések.*

Az öröktől fogva ugy van, hogy a kihágásokért bünhödnie kell a kihágónak, és helyesen, mert e nélkül a legszentebb törvénynek sincs valódi értelme, értéke. Ennek következtében ki kell mondani, miszerint az, a ki a közrendészeti szabványokat és intézkedéseket áthágja, kihágással lesz bünössé. Igy közrendészeti szabványok és intézkedések áthágásaért fenyitékül például 2 fttól 25 frtig terjedő birság, vagyontalanokra nézve pedig, kiktől pénzbirságot behajtani nem lehet, 12 órától 3 napig terjedő fogság szabassék.

Minden pénzbirság, mely a kapitányi biróság által hajtatik be, minden hét végével a tanácsnak adassék át, hogy ez rendes jegyzékkel a „büntetés“ pénztárba tétessék. A büntetés pénztárra annál nagyobb szükségünk van, minél nagyobb mérvben mutatkoznak a közrendészet elleni kihágások és az oldal szükségletek. Ugy szeretném pedig, ha a pénztár a gazdasági szakbizottmány folyásával kezeltetnék.

---

telenségek, hanem csak jelenségei egy alakulásban levő uj időnek.

A kávéházakról hamar eszünkbe juthatnak a bálok. Tehát e farsangon szabad lesz mulatni! De hol? A megyeház palotájában tánczolnak a szükölködőkért — de hol tánczolunk hazafiságból? Kezemben két báljegy van, egyik Sümegre hí, a másik Boglárra és Marczaliba.

Sümegre a zalai ifjuság hí meg azon kikötéssel, hogy a 2 fttal megfizetett jegyet felmutassam, s másnak ne adjam. Tehát a bál zártkörü és jótékony czélu! De miután Zalában valószinüleg birtokos, iparos, kereskedő, földmüves ifjuság is van — nem tudom, hogy melyik az, mely a meghivott. — Az összes nem lehet, mert az csak nem lehetne zártkörü, de meg el sem férne a sümegi teremben? Kik hát ezen par excellence zalai ifjak, kik egyetlen egy kis aranybetüs jegyecskén ennyi logikát s politikai bölcseséget tudtak összeállitani? Talán azok, kik taval is rendeztek ilyen készpénzre szóló piquenikeket, melyekből ki volt zárva zsidó, prokátor, purger s más ily natio. Ah! hát a jeunesse dorée.

Hanem fiatal Junkereim ott a Zalának rákban gazdag partjain, nevet kell adni a gyereknek. A zalai név igen általános s másnak is van némi kis joga hozzá. Nem volna-e például helyesebb igy: „Néhány zalai urfi bálja?“ vagy egyenesen a historiához fordulva, ily formán: „a zalai insurrectionalis fiatalság tánczos mulatsága.“ Adieu! *)

Bogláron és Marczaliban a somogyi ifjuság tart zártkörü tánczvigalmat — de ide legalább nem kell befizetni. A somogyi egyenlőségi fogalmakkal sem lehetne ugyan a világ egy némely részeiben, valami erős szabadelvüség gyanujába keveredni — de a logika ellen nem lehet kifogás. Mindenkinek szabadságában áll saját pénzeért azt mulattatni, a kit akar. Hanem, ó Terpsichore istennője! voltál-e valaha Bogláron?! — Voltatok-e télen Gáspár urnál, s ha voltatok és mulattatok ott reggelig, akkor, de csak akkor tudhatjátok, hogy mi az a főczél, mely még a falon is keresztül süvölt. Azonban a hállók, a jég, a halászat eszméi mellett épen nem unapropos bálhely Boglár, s egyszer juxnak megjárja.

*) Szellemdús barátunk éles tollát nem érdemli meg Zalamegye ifjusága, mely a közügyekben szép és nemes törekvéssel, [illegible] lángoló hazaszeretet s önfeláldozással vett részt. Hanem sokszor van az az életben, hogy egy-egy képzelt bölcs előugrik, s kikiáltja magát: „én vagyok a megye esze!“ Két-három fiatal ember kiáll a sikra, a „megye ifjusága nevében,“ s olyakat követ el a szent czél iránti heves buzgalmában, melyeket a megye ifjusága nem nagy örömmel gratulálhat. Meg vagyunk győződve, hogy ön tolla ilyeket akar sujtani. Szerk.

És innen a hiuságok piaczáról forduljunk a „hiuság vásárja“ irójához: Thackeray meghalt. Lássa szerkesztő ur, nekem fáj, hogy e névre még a jobbak közül is sokan azt mondják: quis hominum? *) Fáj, ha látom, hogy a közönség egymás kezéből tépi a „nyomorultakat“ s a „Pendennist“ unalmasnak káromolják. Thakeray az életnek leghübb festője volt. Voltak nála hatalmasabb lelkek, nagyobb képzelő s teremtő erővel, de tárgyilagosság s alapos szemlélődés tekintetében ő a mesterek mestere. Az összes életbölcsesség van letéve munkáiban. Minden alakja hus és csont, mindeniket látjuk s ismerjük, sőt a mi legkülönösb, minden ismerősünk ott él, mozog, beszél és tesz Th. müveiben. S aztán milyen humor! Ez a gúny, melynek fullánkja oly hegyes — de mérge nincs. Aztán én nagyon lekötelezettje voltam ennek az angolnak. Volt egy barátom, ki akkor, midőn még adósságon kivül semmit nem csinált a világon — világ-fájdalomba esett. Járt kuszált fürtökkel az éjben és fenyegette az eget! A véletlen Thakeray müveit adá olvasmányul neki. A Dumastól, Suetől elrontott szájiz az első köteten sokáig fanyalgott — a többi aztán csupa élv volt. A beteg annyit mindjárt beismert, hogy az élet nagyszerü, habár kicsinyek is az emberek — s azt is elhitte, hogy az annyit gyalázott világ bizonyosan balgábban menne, ha annak rendezését ránk biznák.

*) Tapasztalatokon okulva, mi is osztjuk mély fájdalmát önnek. Szerk.

Később ez ismerősöm csak is angol olvasmányokat keresett s meggyógyult; annyi bizonyos, hogy az ujabb időkben nehéz körülményei s aggodalmas sorsa daczára is — meghizott. Legyen tehát áldott még a sírban is a nagyköltő — ön pedig szerkesztő ur, ha egyik másik fiatal ismerőse hajlandóságot mutatna a holdkórossághoz, nyujtsa neki a „Vanity fair,“ „Esmondot,“ Pendennist,“ a „New commest,“ mint legegészségesebb tápszerét a fiatal léleknek. *)

Ha tápszerről beszélünk — hallgathatunk-e az utóbbi napok nagy kérdéséről, a kaposvári gőzmalomról! S ha már beszélünk róla, szabadna-e épen azt ignorálnunk, hogy az eszme szerkesztő ur — öntől karoltatott föl. **) Igen is ön az, ki miután szellemi éhségünket — mintegy szükölködési comitée — hetenként egyszer lecsillapitja — most mindennapi kenyerünkről akar gondoskodni. Képzelem, látom önt mint molnárt s mint irót egy személyben — kettős jelvényével, a malomkővel s a kalamárissal.

Azonban könnyü önnek! A ki mint szerkesztő évek óta fiatal poéták által a gőz, szél és viz elemeivel gratis láttatott el, az belebocsájtkozhatik az ilyen molnár-féle vállalatokba. — Ez lebeghetett Horácz előtt, midőn azt mondá hogy: „non satis est pulchra esse poemata — dulcia sunto.“ Mily helyes volna például, ha hébe-hóba a Z.-S. Közlöny egynémely példányai mellé, hézag pótlóul gőzmalom-liszt sütemény mellékeltetnék. Azonban majd feledém, hogy ön mint szakértő gőzmolnár, az ilyenféle darálásokban nem lelheti örömét, még azt sem ignorálhatom, hogy az irók igen könnyen felingerelhetők, „irritabile genus vatum“ — pedig a molnárokról is ugyan azt tartja a példabeszéd.

Isten önnel! ***) BUKÓGÁTI.

*) Ajánljuk e biztos kurát a fenntebbi betegek számára. Szerk.

**) Az eszmét maga az idő hordá már régóta méhében, mi csak megérlelésére hivtuk fel a tett embereit. Szerk.

***) A zongorahős benn maradt ön tollában? hogy maig sem kaphattuk meg. Lássuk önt mielébb. Szerk.

A városi közrendészet szabványozásához tartozik **B) A közrendészet kezelése**, melyről következő levelemben fogok szót emelni.

TERSÁNCZKY.

Nehány szó, a veszettség ragályának természete, és terjedése vagyis ragályosságáról.

Mint már a t. olvasó értesült is, hogy a mult hó 4-én és 5-én veszett eb által városunkban megmart 16—18 felebarátainkon ama ragályos, borzasztó, kinteljes betegségnek eddigelé — hála Istennek! semmi elöjelei nem mutatkoztak, s hihető, hogy a szerencsétleneket az isteni gondviselés továbbra is oltalmazni fogja, ámbár ezen borzasztó betegség az embereknél nem csak 3—8—24 napra, hanem néha 18 hónapra is kitörhet.

Ama hálával megemlíthető szerencsés eset, hogy az isteni gondviselés mellett felebarátainkra ama kinteljes betegség által nem termődött, sokaknak tárgyat nyujtott arra, hogy fejtegették a körülményt, s daczára annak, hogy a veszett eb hivatalosan — orvosilag felboncoltatván, megvizsgáltatott, s veszettnek határoztatott, — állítgatták, hogy az eb nem volt veszett.

Ezen körülmény indít arra, hogy ismertetésül a veszettség ragályának természete és terjedéséről ezen nehány sort közlöm.

A veszettség eredeti kifejlődéséhez a kutyanem, mint a kutya, farkas, róka és a macskanem bir valódi hajlammal. Az ezen betegség elöidéző oka eléttünk mindeddig ismeretlen, mert azon állítások, hogy a nagy meleg, nagy hideg, vagy rosz eledel lenne elöidézője, — több adatokkal meg van czáfolva, legnagyobb valószinüséggel bir azon állítás, hogy a veszettség oka: A felizgatott, de ki nem elégitett, s haragra ingerléssel párosult nemi ösztönben keresendő.

A veszettség ragálya helyi, s egyedül csak közvetlen érintés által közölhető közlönye pedig főleg az illető veszett állat nyála, ámbar mint beoltási kisérletek után állíttatik, a ragály a veszett állat minden testrészeiben és vérében is jelen van.

A ragály közlése történik, ha harapás közben a veszett állat ragályos nyála a sebbe oltatik, vagy ha a test sebes vagy felkarczolt helye a ragályos nyállal vagy vérrel érintkezésbe tétetik. A ragály a sebben eleinte csak helybeli visszahatást idéz elő, később az ideg- és edénydús nyákhártyákba fészkel, hol jobban kifejlődvén ragályt termel, az egész testben általános visszahatást okoz, s az idegrendszer borzasztó halállal végződő veszettségnek nevezett betegséget létesíti.

A veszettség ragálya hol rövidebb, hol hosszabb ideig lappang a testben, mig kicsirázik, kifejlődik, mint azt kisérletek és tapasztalatok bizonyitják: a kutyánál 14 napig, egész 6 hétig sőt néha 50 napig is, a macskánál 14—28 napig, a juhoknál 12—35 legfeljebb 58 napig, a lovaknál 18—170 napig, a sertésnél pedig 20—42 legfeljebb 63 napig csirázhat s fejlődhet, tehát a veszettség kiütése nincs bizonyos meghatározott naphoz kötve, holott a nép azt hiszi, hogy ha az 9 napig ki nem tör, akkor a megmart túl van a veszélyen.

A veszettség ragálya egyik állatfajról a másikra által, és ismét visszatermődzhető, igy a husevőkről a füevőkre, s ezekről vissza a húsevőkre, sőt az emberre is átvihető; valjon az emberről más ember- vagy állatra terjed-e? sokan igen, sokan nem-mel felelnek.

A veszettség ragálya a husevőknél veszélyesebb és pedig legveszélyesebb a farkasé, azután a kutyáé, rókáé, macskáé, s a sertésé, ugy a füevőké; végre az embernél áttermődzött veszettségi ragály legcsekélyebb erejű.

A veszettség ragálya tovább terjedésének maga a természet is látszik határt vetni, mert az már az első átvitelnél elveszti csirázó erejét, mit a tapasztalás bizonyit, mert veszett eb által 15—20 megmarottak közül, ámbár azoknak semmi orvosi segély sem nyujtatott csak egy esett veszettségbe, ha pedig az orvoslás, idejében történik, midőn a ragály még nem kezdett a testben csirázni, fejlődni, akkor a megharapottak biztosan és sikerrel orvosolhatók.

Továbbá, hogy több megharapottak közül csak oly keveson tör ki a veszettség, és hogy néha nagyobb sértésnél nem, ellenben csekély felkarczolásnál már kifejlődik, annak tulajdonitható, hogy a ragály a levegő hozzá járultával meghült, megváltozott s izgató gerjét erejét vesztette; vagy, hogy részint a ruhára tapadva maradt, melyen keresztül a harapás történt, részint pedig a lefolyó vér által a sebből kimosatik, éppen úgy, mint himlő-oltásnál is igen gyakran történik. Ellenben csekély felkarczolásnál oda tapad, vagy pedig a sértett rész kevésbbé ideg- s edénydus.

A felemlitettek megfontolása után nem lesz okunk azon körülményt, ha veszett eb által 15—20 megmarottak közül azon borzasztó s kinteljes betegség egyen sem üt ki, oda magyarázni, hogy az eb nem volt veszett, szerintem csak magasztalható s becsülhető lehetne ezen állítás, ha az szinleg azért tétetik, hogy az által nem csak a szerencsétleneket, kiket az eb megmart, hanem a népet is minden aggodalom, félelem rémülés, ijedségtől stb mentve tartsuk.

Nagy-Kanizsán 1863. dec. 28.

MÁÁR NÁNDOR
állatorvos.

Kunszentmiklós város eredete.

(Folytatás.)*)

Tudjuk, miszerint a Kiskunok azon kunfaj utódai, kik Komnén görög császártól Bulgáriában nyomattatván, miután saját fejedelmöket megölték volna, II. István alatt 1124-ben Tatár nevü vezérök mellett Erdély felöl családostól Magyarországba költöztek; II. István öket kegyesen fogadván, azon vidéket nyerték letelepedhetésül, mely rólok mai nap is „Kiskunság"-nak neveztetik.

Ép ezen letelepedési vagy bevándorlási kor volt azon század — melyben e hon eddigelé nagyobb részt csak sátrakban tartózkodó népei rendes falvak és házak építésére, s végleges letelepedésre, és ezáltal mintegy a társas életre szoríttattak. Bár engedjük meg: hogy e neophit lakosok, mint nomád élethez tapadtak — néhány évig bevándorlásuk után kivételképen némi királyi kedvezményekből nem falvaztattak, egy bizonyos helyhez szorosan nem kötelezettek, s csak mint a pogányvallást elhagyni készülők — mintegy keresztényesitendők, összejöttek szombatonként egy kijelelt gyülhelyre, jelesül — mint a hagyomány hűemléke bizonyitja, Zombatszállására (miként a mai Szabadszállás még a 15-ik században is neveztetett), tán hogy Miklós püspök keresztény tanitására az igaz hitet felvegyék — azt azonban nehéz elhinni, hogy csak 1244-ben helyiségeltettek volna először, akkor t. i. midőn IV. Béla a Tatároktól és Kunoktól romba döntött hont — ujra alkatta, holott ez idő szerint e honnak már 120 éves lakói voltak.

Tehát volt-e vagy nem volt a 12-ik században Tatárszentmiklós? történelmi adatok hiánya miatt hozzá nem szólhatunk. Annyi bizonyos: hogy a Kiskunok regeneratióját bizvást számithatjuk e honnak IV. Béla alatti idejére 1244-re, mivel hiteles és tekintélyes történet iróink egyhangulag állitják: miszerint a Jászkun kerületek ekkor nyerték tulajdonképeni törvényes szervezetöket azon térföldön, hol maiglan is honolnak, közigazgatási illetőleg rendszeresitési tekintetben egy Palatinus kormányzatára bizatván.

Talán nem esünk távol az igazság szinhelyétől, ha állitásunkat oda irányozzuk, hogy a Kiskunok épen ez időszakban falvaztattak is; és ekkor a II. István király alatt bejött Kunok maradványi — annak emlékeül, miszerint hajdanta ősei Tatár nevü vezérök alatt jöttek be e szép Magyarországba: helyiségöket kegyeletből Tatárszentmiklósnak nevezték el, épen a később (alább látni fogjuk) Kunszentmiklósnak keresztelt helyiség itt első izben letelepedett lakosai.

E véleményezést előnyösbnek és hitelesebbnek tartjuk Horváth István véleményezésénél, ki Tatárszentmiklóst Kun László idejéből eredményezteti, azt mondván: „Magyarországban nagy üresség volt*), tehát az itt maradt tatárokkal az elment kunok helyét betöltötte**), különösen az akkori tatárok Kunszentmiklós körül telepedtek meg, a honnét Tatárszentmiklósnak is neveztetett." Feltévé tehát ezt is: hogy e csöcselék maradványból a kun hiány is pótoltatott: mi azonban itt az ujabb történet iróknak Péczelynek hódolunk, ki azt mondja: hogy a midőn e gyülevész ellenség Erdélyen keresztül egész Pestig nyomult volna: azonnal az éhség, ragály stb. miatt kénytelen volt visszafordulni, és akkor az elfogottakat László király részint Mármaros erdős hegyes vidékein, részint Bihar és Szatmár megyében, a rólok később ugy nevezett Tataros, Tatárfalva, Tatárszentmiklós Tatár-Szentgyörgy környékén telepitett le.

Ama Tatárszentmiklós mais fennáll és e néven ismeretes, tehát: emez Tatárszentmiklós, mely e néven 387 viharos évet élt keresztül, jelenünkben pedig II. Ferdinánd idejétől 232 év lezugása alatt Kunszentmiklósnak neveztetik (összes lét-ideje 619 év), nem Kun László, hanem IV. Béla idejéből veszi ujdon szervezett eredetét 1244-ben; és hihető azon indokból változtatta II. Ferdinánd emo Tatárszentmiklós nevet Kunszentmiklósra, hogy a mai Tatárszentmiklóstól — mint szabadalmazott Kun helyiség — megkülönböztessék.

Ez a mi szerény véleményünk — a gyüjthetett csekély adatok nyomán — Kunszentmiklós város eredetiségét illetőleg. De lássuk annak további haladását s fejlődését. *)

BORS KÁROLY.

* Lásd a kunszentmiklósi tudósitást a „Zala-Somogyi Közlöny" 1863. évi 20-ik számában.

*) Igen is Mármarosban; Szathmárban és Biharban, hol az akkori tatár, kun, oláh stb. csöcselék ellenség legtöbb pusztitást tett. B. K.

**) Lehet, hogy ide is jutott belőlök — mert bizony itt találkoznak még mais Kun László idejebeli tatártermészetüek. B. K.

*) Pedig mielébb s ne oly későn, mint e levél érkezett kezünkbe! Szerk.

A vadászat kedvelőknek.

Mi módjával lehet a rókákat a legbiztosabban kiirtani?

Löni kell nehány apró madarat, ezeknek belét kivenni, s a hasüreget zsirral kevert mirennyel (arsenicum) bekenni, bekenés után a kivett belrészeket vissza kell tenni. Az igy mérgezett madarak kölykezéskor a róka lukakba szóratnak tollastól. Ezektől örege, apraja megdöglik, mert megeszik.

Vadaskertekben, tilosokban nem megvetendő irtási mód.

Az igy mérgezett madarakkal a vadmacskákat is megölhetni.

Hol rókalyukak nem levén a róka sok, a mondott madarakat imitt-amott kell elszórni. T.

Megyei tudósitások.

Kaposvár, jan. hó 15.

Tisztelt szerkesztőség! A Somogy megyei takarékpénztár alapszabályai legfelsőbb helyen jóváhagyva leérkeztek megyénkhez, minélfogva az 1862. év nov. 12-én tartott társulati gyülés határozatához képest, a megbizással szerencséltetve, hatósági engedély mellett, folyó évi február 3-ára tüztem ki a szervező gyülés határnapját: Somogymegyére ezen intézet létrejötte annyival is kiszámithatlan horderővel birand, mert a magyar földhitel-intézet részéről is a közre működésre történt két rendbéli felhivásnál fogva ez intézet szerencsés leend kezdetben is már tágasabb körben mozogni: a most emlitett fontos ügy szinte a szervező gyülés legsürgősb teendői közé tartozván, bátorkodom reményleni, miként a társulat tisztelt tagjai minél nagyobb számmal a gyülésre megjelenni méltóztatnak, — különös figyelemre méltó levén azon körülmény is, miszerint e gyülésen az elnök, titkár és a választmány választása történik, ha a tisztelt társulat el akarja érni, hogy ez intézet eredeti czéljának feleljen meg, s jótékony hatással birjon a megye minden rangu s sorsu lakosaira, mire nézve a tiszti személyzet választásánál értelem, szorgalom és tiszta kezelési tehetségekre — különös suly foktetendő, más részről pedig nem csak kivánatos, hanem szükséges is, hogy a megye birtokos és gazdagabb lakosainak osztálya a megtakarított, még is egy időre nélkülözhető tőkéit — a szegényebb pedig megtakarított kisebbszerü, s épen ez okból néhol a csárdába szánt filléreit méhekként a szorgalom e kassájába vigyék, miként azoknak kik szorgalmuk emelésére tekintetéből törvényes kamatra pénzt szükségelnek, segitséget lehesen nyujtani, — s ezen műtétnek, ezen socialis törekvésnek pedig gazdag eredménye a megye szellemi és anyagi erőinek folytonos fokoztatásában — fog rejleni.

KOVACHICH ŐSZINTE.

Mohács, 1864. jan. 9-én.

Az uj év erős fagygyal köszöntött be. Nehány napra reá havazás következett, ugy hogy a vetések vagy egy arasznyi hó-takaró alatt pihennek. A Dunát szinte jóg hid födi; némely pontokon az átjárás oly népes, mint a legkeresettebb országut. Mindenki iparkodik a Duna-szigetből fát, szénát s egyéb szükségleteket átszállitani.

Hetivásáraink on a gabona-üzlet a mennyire a mult hó végével emelkedett, most a kedvezőtlen idő miatt, ismét lejebb szállt. Kivéve rozs és tengeri, ez üzleti czikkek a szegényebb sorsuak által nagyon is keresetnek.

Bácskai lakosok egy hetivásárt sem mulasztanak el, s természetesen ezek okozzák az élelmi czikkek kelendőségét. A mai hetipiaczon a termények következő áron keltek. Tiszta buza 82 fontos 4 frt—4 frt 20 kr. Rozs 79 fontos 3 frt 40—60 kr. Árpa 67 fontos 3 frt 20—30 kr. Zab 2 frt 30—40 kr. Tengeri 82 fontos 3 frt 30—40 kr.

Széna ára már is felszökött tetemesen, bár a lő még nem rég födi a legelőket; ha azonban a lábas hosszu időre száraz takarmányra szoruland, kétségkivül még keresettebb lesz.

Az Al-Dunapart kiépitéséhez már hordják halomra a sok termő követ; hogy azonban ki is fog-e épülni egészen, s mikor, ez e jövő kérdése. — E hó 13-án adand a helyi dalárda-egylet tulajdon javára táncczvigalmat, mely ugyan az évnegyedi előadással leend egybekötve.

Nagyszerü készületek történnek e táncczvigalomra, nemcsak helyben, de a vidéken is; én azonban a tiszta jövedelmet nem a dalárda-egylet javára, hanem nemesebb czélra is tudnám fordítani, minthogy a dalárdának épen most ily fölösleges adakozásra nincs szüksége.

Minthogy nálunk semmiféle társaskörnek állandó élete nincs, ugy a dalárdaegylet is nem sokára pihenni megyen; mert némely uri egyénnek az a rögeszméje van, miszerint nem e példabeszéd szerint: „lassan haladj, tovább érsz" akar előlépni, hanem egyszerre rohanni akar, nem néznve, hogy mi csik utkőzbe; ilyen eljárás természetesen csak szomoru következményeket szül.

KUGYERAY.

Hirek és események.

△ A kanizsa-soproni vaspálya vonal épitését illetőleg jelenthetjük az érdeklett t. cz. közönségnek, hogy napról napra több élénkséget vehetünk észre; az idegenek szaporodnak — s ennélfogva reménylhetjük, hogy erős karral megfogva a dolog végét, 18 hónap alatt be lesz végezve.

△ A napokban egy nő megfagyott.

△ Sokszor említettük s a városi h tóságot meg is kértük, hogy az idegen koldusoknak, ne engedjék meg itt garázdálkodni; de minden kérelmünk sikertelen maradt. A ki Kanizsán nem lakik, annak fogalma sincs: hány nemzet fia szemtelenkedi ki a lakosság zsebjeiből azt a néhány keserves fillért mi még benn csörög. Hajh! mostoha az idő, sok szorgalmas családatya, a szük kereset miatt nem birja eltartani gyermekeit, és az ilyeneknek nem is adatott meg a koldulási tehetség. De hála az égnek! vannak oly nemesszivü emberbarátok, kik titkon nagyobb összegekkel is segitik az ily gyámoltalanokat; pl. F. J. és R. urak — s T. asszonyság. Szivünkből kivánjuk — hogy jó tetteikért jutalmazza meg őket a Magyarok Istene!

△ 1863. született N.-Kanizsán, 585 gyermek — a törvénytelenek száma nem csekély; házasodtak 129-en; meghalt 461, mindnyájan r. katholikusok.— Izraelita született 93 — 11 törvénytelen — házasodott 32, meghalt 46.

△ Varasdon nagy tüz volt — a gymnasium is a lángok martalékává lett.

△ Egy szerencsétlen mennyegzői menetről is tudósithatjuk t. olvasóinkat; a külutczák egyikéből két, kocsiba fogott ló megbokrosodván — a kocsis leesett a kocsiról s lábát törte — egyenest a menetnek rontott, ez alkalommal a mennyasszony ruhái szétrongyoltattak, s arczán is sérülést szenvedett; hallomás szerint a vőlegény karját törte, s az egyik nyoszoruleány sulyos sértést kapott; mindazáltal az esküvő végbement, de a menyasszony — fájdalmai következtében — még az oltár előtt is keservesen sirt.

△ E hó 18-án tartotta meg a fiatalság zártkörü tánczvigalmát a „Szarvas" vendéglőben. — A mulatság oly kedélyes, s a zene annyira összhangzó és szép volt — hogy semmi kivánni valót, vagy megrovás a okot nem találhattunk; s a mi a vigalmat még diszesebbé tevé, az: hogy egyszerü, s többnyire nemzeti öltözetben jelent meg a mulató-közönség. — Annyi sok szép hölgy volt jelen, hogy az ember nem mondhatta: ez szebb!

△ Szepetneken f. hó 18. este tüz volt.

Kaposvár.

* A szegény gyermekek számára felállitott karácsonfára következő, lelkesitő adakozások gyültek be; Mérey Károly főispán ő mlga 42 ft, Bernáth József 5 ft, Kelemen Lajosnő 5 ft, Mericsniggnő 2 ft, Vucskics Istvánnő 2 ft, Bárány Gusztávnő 2 fr, Fézli Ferencznő 2 fr, Penger Károlynő 2 fr, Raab Józsefnő 3 fr, Kriszt Jánosnő 4 fr, Borsiczkinő 4 fr, Vissynő 4 Nnmeth Károlynő 2 fr, Rimanóczy Ferencznő 1 fr, Strinovics Leonhárd 1 fr, Fadgyas Gyulanő 3 fr, Rényinő 2 fr, Vaszáry Istvánnő 1 fr, Szobovics Nándornő 2 fr, Bajzáth Ignácznő 1 fr, Zajecz Pálnő 1 fr, Szonnevendné 2 fr, Erényi Józsefnő 1 fr, Malalán 1 fr, Matusiohnő 5 fr, Scholz Erichnő 3 fr, Kapócsfy Krisztina 2 fr, Kapócsfy Antónia 2 fr, Szalay Alice 3 fr, Hönig Józsefnő 3 fr, Gulyásnő 1 fr, Csallaynő 2 fr, Vajda Pongrácznő 2 fr, Augustin Carolina, 1 fr, Stern Mari 1 fr, Bereczknő 1 fr, Freystädtler Anna 10 fr, Fekete Ida 2 fr, Tevely Aloizia özv. Kapocsfyn ő 2 fr, Gundl Antonia 2 fr, Poláknő 1 fr, Kohn Józéfa 1 fr, Berger Lina 1 frt, Frankfurter Rozália 1 fr, Nöthig Károlynő 1 fr, Rummel Jánosnő 1 fr, Fischer Jozéfa 1 fr, Haindlhoffer Amália 1 fr, Kómesz György plébános 2 fr, Neubauernő 1 fr, Spitzer Józéfa 5 fr, Schwarz 1 fr, Kontrássy 1 fr, Bittermannő 1 fr. Összesen 166 fr. o. é.

14 pár uj csizma; 14 pantalló és felöltő, ennyi sipka; 12 pár czipő, kapcza, szoknya — általában a ruhákra való szövetekre; ugy kosarakra, gyümölcs, dió, sütemény, aranypor — s a karácsonfa felállitására stb stb kiadatott összesen 166 fr, o. é.

Dicsérettel emlitendők azon mesteremberek, kik ez alkalommal ingyen dolgoztak.

* Kedves munkatársunk, zselicz-dégói Adalbert Ferencznek, mult lapunkban tett azon kérdésére: mikor igazitják ki a mocsoládi lélekvesztő hidakat? illetékes helyről azon választ nyertük — hogy már ki vannak igazítva.

* Jan. hó 11-én megtartatott első vigalma a központi segélyző bizottmánynak, a megye palotájában, fényes kivilágitás mellett. A jelen volt közönség majd reggelig tánczolt; mind a katonai, mind a czigány zenekar dicsérettel emlitendő. A jövedelemről csak a második vigalom után nyujthatunk biztos tudósitást.

* A Dunántúl jó nevéről ismert Lakatos Sándor táncművész városunkba érkezett, s ha elég tanitványa leend, megkezdi a tanitást. Ajánljuk a tánczkedvelők figyelmébe.

* A kegyetlenségéről rettegett Kutyási rablónak (halálra itéltetett) testvérjét, hasonló jó madár, a napokban hozták meg Horvátországból.

Pár száz vadász jött a székvárosba; be lesznek osztva a csendőrök közé, a rablók üldözésére.

* A veszprémi angol kisasszonyok fejedelemnője, Pirnstil Teréz meghalt; béke hamvaira.

Ugyanitt, a város éjszaki szélén 11-én virradóra tüz ütött ki; egy ház hamvadt el.

* Az 1863-ik év nevezetesebb halottjai. A művészek, irók és tudósok köréből: Horace Vernet, hires csatafestész Párisban január 17; Green Richard, Anglia első rangu hajóépitésze Londonban jan. 17-én; báró Cotta, az ágostai „Allgemeine" tulajdonosa Stuttgardban febr. 1; Lisznyai Kálmán febr. 8; Lucas Lajos franczia tudós, az állati delejesség ügyében tett kutatásairól ismeretes; Bosco, hires büvész Drezdában márcz. 29; Chlumeczky Péter, történetbuvár Brünnben marcz. 28; Kövér Lajos, april 11; dr. Grimm Vilmos német történetbuvár Berlinben; Hartleben az osztrák könyvkiadók nesztora Bécsben aprilban; Des Quidi gróf, orvostudor, a haszonszenvi gyógymód bemutatója Francziaországban, junius elején Lyonban; Förster Lajos, épitészet tanára Bécsben jun. 15; Beély Fidél jún. 20; Pellet Ida tehetséges szinésznő Lipcsében jul. 11; Delacroix Jenő nagyhirü festész, Párisban aug. 13; dr. Grimm Jakab, német nyelvbuvár, Berlinben szept. 20; Stepkino, legnagyobb drámai művésze Oroszországnak, Krimiál an aug. vége felé; De Vigny Alfred, regényiró Párisban szept; Trollope Francziska, angol irónő, Florenzben okt.; Walthorr László Tarczalon okt. 23; Györgyi Alajos jeles arczképfestész Pesten nov.; Láng Adolf nov. 23; Sauer Ignácz orvostanár Pesten nov. 20; Hebbel Frigyes, Németország egyik jelesebb drámairója Bécsben decz. 13; Thackeray Vilmos, hires angol regényiró Londonban, decz. 24-én.

Az uralkodó fők és főnemesség köréből; Szaid basa, egyiptomi alkirály. Kairóban jan. 18. herczeg Rugiero Settino, az olasz senatus elnöke. Maltában maj. 3; Miksa osztrák főherczeg, a német rend nagy mestere Ebenzveier várában jun. 12. Ahmet szultán, Herat khánja Konstantinápolyban jun. 2.; Frigyes dán örökös herczeg Koppenhágában jun. 29.; VII. Frigyes, Dánia királya. Glückburg várában nov. 15-kén.

Az államférfiak, diplomaták és főbb hivatalnokok sorából: Nagy István hétszemélynök Pesten maj. 4.; báró Bánffy jul. 7.; Fischer, az osztrák vaspályák főfelügyelője jul. 5.; gr. Segur, franczia pair jul. 27.; gr. Potocki József, a podoliai felkelés főnöke Párisban septemberben; Skuhrszky Rudolf cseh tartománygyülési követ és tanár okt. 9. Stojakovics m. udv. tanácsos novemberben; Billault, államminiszter Párisban okt. Elgin lord, keletindiai alkirály nov.

A katonai rend főbbjei közül: Báró Kempen, a zsandárság főfelügyelője Bécsben nov. 28-kán.

A gazdák és iparosok stb. köréből: Eynárd genfi bankár, Genfben február 8-kán 60 millióny vagyon hátrahagyásával. Van der Heyden, Belgium első iparosa Lüttichben marcz. 8. Dreher Antal, Európa legnagyobb serfőzdéje tulajdonosa Schwechatban decz. 27-dikén.

A főpapok közül; Dr. Leonhard, az osztrák hadsereg tábori püspöke Bécsben jan. 19.; Németh György czimz. püspök Esztergomban maj. 20.; Gottkowszki lembergi érsek okt. 3-dikán. (M. S).

* Valahára halat is hoztak a Balatonról; az apró süllőnek fontja 30 kr volt. Elég ár még akkor is, ha ikra helyett igaz sáfrány volna benne.

* A kaposvári takarékpénztár megalakulhatására ujabban felterjesztett alapszabályok, felsőbb helyen megerősitve, leérkeztek; az es érdemben gyülés — mint halljuk — febr. hó 8-án tartatik meg.

* Az alföldi szükölködő rokonaink számára eddig begyült és legközelebb eladatott 2,530 p. m. eleség utáni összeg teszen: 8,290 fr 75 krt. A már eddig közlött, kész pénzbeni adományokkal Somogy megye összes segélyzése tesz mai napig 15,733 fr, 75 kr o. é. Istennek áldása az adakozókon és a szükölködőkön.

* Több ház kéménye gyuladt ki darab idő óta; jó volna söpretni, mig össze nem égünk.

Nyilt posta.

Cs. S-nak, Pest: Küldeményed kaptuk; a régit visszaküldjük, de csak cserébe.

S. B. Veszprém: Majd átolvassuk rövid idön."

Ballakutinak, Pécs: Becses levelét igen is kaptuk; hogy eddig mért nem tehettünk eleget kivánságának, nyilt postánkban láthatta. Az akadály már nem sokáig tart, s azonnal kézbesitjük.

L—y-nek, Kanizsán: ???

V. K-nak, D.-Szekcsőn: A lapról rendelkeztünk.

T. E. Korpád: A lapot megrendeltük; a mulasztás eddig — ugy hiszük — helyre van ütve.

„Egy éj Bogláron." Ha más köntösbe foglalja ön, adjuk. Sok hibátlant tartalmaz; egyébiránt is — az eredmény majd legvilágosabban beszél.

„Marczali és Sümeg." Olvassa ön mai lapunk tárczáját, s gondolhatja, mért nem adjuk.

P. G-nak: Megkaptad-e a küldeményt?

A hidvégi csőnek. Jön-e valahára a nehéz levél?

V. Palotára: Kis türelmet kérünk még.

„Egy vigalom rózsája." Csak azért nem adjuk, mert az a rózsa még szebb, mint a hogy ön leirta.

Költészeti Alook.
(Egy múzsa naplójából.)
Voltam Olymp bércsén, rózsát koszoruba befüztem,
Narczissust, nárdust, rozmarin és hyacint.

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

Gazdasági tudósítások.

Kaposvár, jan. hó 15-én. Folytonosan erősebb, hideg napok; a hideg 8—10—14 fok közt változván. Többször neki eredt a hó, de a hideg miatt esni nem birván, elég takaró nincs a földön. A vetések különösen több havat kivánnának, melyeket — kivált hol a szél lehordta a havat rólok — az erős hidegek nagyon megsanyarnak. Utunk mindenfelé jó, s igy a szállitás most könnyen történhetik.

Az eleségár egy hét óta emelkedett, s a hangulat a vevők és eladóknál jobbra fordult. A szép buza 20—40 krt emelkedett. Az árak igy állnak: kitünő buza 4 frt 40—50 kr. Közönséges 4 frt—4 frt 10 kr. Rozs 2 frt 60—86 kr. Kukoricza 2 frt 60 kr. Árpa 2 frt 40 kr. Hajdina 2 frt. Zab 1 frt 90 kr.—2 frtig.

Egy borju 6—10 frt. Egy malacz 50—70 kr. Pujka párja 4—5 frt. Egy font vaj 60 kr. Egy itcze tejfő 18—20 kr. Egy zsák burgonya 1 frt 20 kr. Egy öl fa 6—7 frt. Egy akó uj bor 4—5 frt. (m. p.)

Fábián Zsigmond,

ujonnan nyitott füszer- és papirkereskedésében Nagy-Kanizsán egy **tanoncz** vagy **gyakornok** felvétetik.

Hirdetés.

A szigethvári járás szolgabirói hivatala által ezennel közhirré tétetik, hogy néhai Szuly István hagyatékához tartozó Gálosfa helysége határában fekvő 2600 forintra becsült patak száraz- és o'ajmalom hozzá tartozó 4 hold belső telekkel, ugy szinte Gálosfa határában fekvő fél telek 1000 frt becsértékben, valamint szarvasmarhák, lovak és több mezeigazdasági eszközök f. évi februar 4-én délelőtti 11 órakor a helyszinén elárvereztetni fognak. Venni szándékozók felhivatnak, hogy magukat 10 % százaléknyi bánatpénzzel ellássák. Az ingók csak azonnali készpénz lefizetése mellett adatnak el.

Kelt Kaposvárott 1864-iki január 3-án.

Hirdetés.

Nagy-Kanizsán pesti utcza végén, az ugynevezett **„utolsó garas"** korcsma, 3½ hold belsőséggel, 5 épület, jó lakház, pincze, kocsiszin, pajta, istállók, 27 hold szántófölddel vagy a nélkül is szabadkézből eladó; venni szándékozók jelentsék magokat alulirt tulajdonosnál. Kanizsán 1864-iki január 15-én.

Horváth János h. ügyvéd
405. sz. házban.

Hirdetés.

Alulirott jelentem ezennel, hogy a pesti „Magyar földhitel intézett" részéről N.-Kanizsa város számára megbizottjának kineveztettem.

E minőségemnél fogva azon helyzetben vagyok, hogy a fönnevezett intézet kisorsolandó záloglevelcit a t. cz. közönségnek minden időben a bécsi börse pénzfolyama szerint eladhatom.

Egyuttal bátor vagyok e hitelpapirt — mely a vele járó előnyök miatt pénztőkék belefektetésére legalkalmasabb — a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani, annyival inkább, mivel ez kibocsáttatásának rövid ideje alatt, az említett oknál fogva utat tört magának fényes eredménynyel, s már is közkedveltségben részesül.

Ugyan is e záloglevelek 5½ %-et kamatoznak, kisorsoltatnak, és a jelen 89 % árfolyamánál évenként 6⁴/₁₀ száztólit jövedelmeznek.

A félévenként lejáró kamatszelvények általom minden adó vagy költség levonása nélkül váltatnak be.

A sorshuzás évenként kétszer történik; az illető huzás lajstroma, ugy az e végre leérkezett számok, nálam idején áttekinthetők lesznek; ugy szinte vállalkozom a kijött záloglevelek beváltásának kieszközlésére.

Tekintetbe vévén a záloglevelek kedvező kamatolását, és azoknak fekvő zálagokon alapuló pupiláris biztosságát, valamint a velök összekötött azon honfiui czélt, hogy ezen kedves hazánk virágoztatását czélzó, üdvös és jótékony intézet emelésére közreműködünk, reménylem, hogy iránta vidékünkön is élénk részvét fog mutatkozni, és hogy a t. cz. közönség e tekintetbeni becses megbizásaival meg fog tisztelni.

Löwy József, N.-Kanizsán.

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.